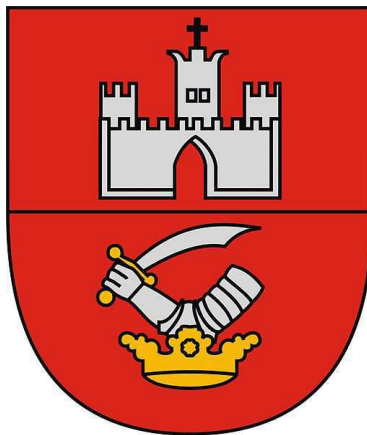

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Rábatöttös
Község Önkormányzata

2018-2023

Felülvizsgálva: 2020. december

Felülvizsgálva: 2022. december

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi program (HEP).....	3
Bevezetés.....	3
A település bemutatása.....	3
Értékeink, küldetésünk.....	13
Célok.....	13
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	15
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	15
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	16
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	22
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	43
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	62
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	69
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	76
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	82
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	83
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	84
1. A HEP IT részletei.....	84
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése.....	84
Jövőképünk.....	84
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	85
3. Megvalósítás.....	88
3.1 A megvalósítás előkészítése.....	88
3.2 A megvalósítás folyamata.....	88
3.3 Monitoring és visszacsatolás.....	91
3.4 Nyilvánosság.....	91
3.5 Kötelezettségek és felelősség.....	91
3.6 Érvényesülés, módosítás.....	92
4. Elfogadás módja és dátuma.....	94

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva Rábatöttös Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

A Sorok patak partján, sík területen, messze minden nagy-forgalmú úttól, Szombathelytől keletre, Rum, Zsenye, Püspökmolnári, Gyanógeregye, Nemeskolta és Csemepeszkopács községek határolta területen fekszik ez a színmagyar település.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

Nem hallatszik ide a 87-es főközlekedési út járműforgalmának zaja, ritkán tér be egy-egy helyközi buszjárat.

Az országos 87-es főközlekedési útról a Sárvár-Rábahídvég közti 8701 sz. összekötőúton Rum községen keresztül a Rum-Szentléránti összekötő úton, illetve Rum-kastélynál a 87-es főközlekedési út és a község között kiépített portalanított úton közelíthető meg.

Éghajlata

A térségre a mérsékelt hűvös és csapadékos éghajlat jellemző. Az évi átlagos csapadék mennyisége 650-700 mm között van, míg a tenyészidőszaki 375-400 mm. A csapadék maximum általában június és július hónapokban van, míg a minimum januárra tehető.

Az enyhébb szubalanti hatás érvényesülése miatt az éves napsütéses órák száma is (1900-1950 óra) iszonylag magasabb. Az éghajlati viszonyok fő vonása, hogy ritka a forró nyár és gyakori a nem túl hideg tél. Az évi középhőmérséklet a Vasi-völgyesség (Rába-völgye) területén a 10 Celsius fokot is elérheti. Uralkodó szélirány az É-ÉNy-i.

Területe

A község közigazgatási területe 648 ha ebből 49,9 ha belterület, 598,1 ha külterület. Területe sík. A község a tengerszint feletti 170-175 méter közti magasságban fekszik. Egyes területei alacsonyabban, míg más területei magasabban helyezkednek el. Külterületén szántó, rét, legelő és elhanyagolható mértékben erdős, fás, mocsaras területek váltják egymást. Talaja barna erdei talaj, a Sorok közelében hordalékos. Több helyen vékony termőréteg alatt vastag kavicsrétegek húzódnak. Az erdők faállománya vegyes. Az őshonos kocsányos tölgy mellett, kőris, szil, fűz, több fajta nyár, akác, éger, juhar is megtalálható. Az erdők többsége már telepített, erdőgazdálkodási területekként hasznosul. A jelenkor elején e területen a tölgy, bükk, nyír, mogyoró volt a jellegzetes növényzet. A bokros részeken és az aljnövényzetben a kökény, rekettye, kecskerágó, bodza, galagonya, mogyoró mellett más fajták is megtalálhatók. A házak körül különféle gyümölcsfák kínálják termésüket. Alma, dió, cseresznye, meggy, szilva, birs, körte a leggyakoribb. A termékeny szántókon megfelelő időjárás mellett jól terem a búza, tavaszi árpa, a kukorica, cukorrépa. Lucerna, napraforgó, a háztájiban a burgonya, tök, takarmányrépa is megterem. A kiskertekben különféle zöldségfélék termesztésével foglalkoznak. A gyökérfélék közül a sárgarépa és a zöldség a leggyakoribb. Mellettük zeller, cékla, is megtalálható. Borsó, bab képviseli a hüvelyeseket. Rajtuk kívül patisszon, cukkini, spárgatök, sütőtök stb. is díszlik jó néhány kertben. A paprika és paradicsom, valamint az uborka ugyancsak elterjedt zöldségféle. Valamennyi termesztett zöldségféle felsorolása szinte lehetetlen.

Falutörténet

Rábatöttösről írásos anyag az 1274-es évben, középkori oklevélben Töttös néven lelhető fel. A község határában lévő Árpád-kori Szent Cecília templom és a körülötte lévő temető régészeti feltárásai is arról árulkodnak, hogy őseink már a XII-XIII. században itt keresték boldogulásukat, munkájukkal és keresztény hitükkel hozzájárultak ahhoz, hogy a község átvészelve az évszázadok viharait, idegen háborúk dúlásait, természeti és emberi tragédiákat, és a mai napig fennmaradhatott.

Egy 1323. október 28-án kelt okirat szerint: „I. Károly király Doroszló fiai: Gergely és Doroszló kérésére az ezeknek Rum, Balozsaj és Töttös birtokaik között lévő, ugyancsak Balozsaj nevű földtér határait a vasvári káptalan által megjárátja . „ I.(Nagy) Lajos uralkodása idején, 1345-ben kelt oklevélből arról értesülhetünk, hogy Apáthy János Töttösi András számára átad egy birtokot a templom közelében. Zsigmond király uralkodása idején 1418. január 23-án kelt okirat szerint, melynek eredetije a fehérvári püspöki levéltárban található, Rumi Doroszló királyi pohárnok a kegyurasága alá tartozó templomok számára búcsúengedélyért folyamodik. E kérelemben az Igrici, a rumi *„beati Ladislai de Rumi”*, a cicellei *„sancta Cecilie”* részére is búcsúengedélyt kér. Valószínűleg meg is kapta, mivel Szent Cecília napján van Rábatöttösön és Zsenyén is a búcsú. Valószínű az, hogy Töttös a középkorban kissé délebbre, a templom közelében helyezkedett el. Az a település azonban 1532-ben a törökök támadása következtében megsemmisült. Lehet, hogy ekkor pusztult el Töttös is, és később a mai helyén települt újra, de temploma fennmaradt. Dolgos, mindig a szebb jövőt akaró, az életért nehéz küzdelmet folytató nép lakta ezt a községet. Dúlta tatár, török, német, francia, de a haza és a kis falu is megmaradt, mert a dolgos nép összefogott és egyet akart. Élni! Élni ott, hol ősei a cicellei temetőben nyugszanak; élni ott, hol ősei verejtéke csorgott a termékeny talajra és termelte meg nehéz és fáradságos munkával az életet, és megmaradt mindig magyarnak.

A község két településrészéből áll. A nagyobb Töttös, míg a kisebb Gutaháza. Együtt alkotják Rábatöttöst. 1942-ig Gutaháza és Rábatöttös önálló települések voltak. 1942-ben hosszas huzavona után Gutatöttös néven egyesítették a két községrészt. Ötven év után, 1992-ben népszavazás után a község mindkét községrészt beleértve Rábatöttös néven kapta vissza nevét. Gutaháza lakossága hiába küzdött önállóságának visszanyeréséért, azt a jogi és egyéb feltételek hiánya nem tette lehetővé az itt élők számára.

Szalagtelkes, többségében oldalhatáron álló lakóházakkal beépített, elsősorban mezőgazdasági tevékenységgel foglalkozó kisközség.

A nagy forgalmú főközlekedési utaktól való távolsága, az erdők zajsűrű hatása miatt csendes, tiszta levegőjű, a pihenni vágyóknak jó körülményeket biztosíthatna. A nagyvilági zajtól messze, csendes erdők és mezők között élnek itt az emberek. A nagyvilág zaja messze van, de az itt élő emberek minden tettükkel, cselekedeteikkel, a mindig többet akarással és dolgozós hétköznapjaikkal mégis kapcsolatban - mégpedig többszálú kapcsolatban - vannak a környező településekkel, és távolabbi községekkel, de városokkal is. A rokonsági kapcsolatok, az elszármazás, elköltözés hatására a kapcsolatok élnek, és azok hol lazábbak, néha erősebbek. A gólya villanypózna tetejére rakja fészket; eresz alatt fecskefészkek rejtik az apró tojásokat és fiókákat; verebek csiripelnek az elszórt magokat szedve; a kertek fái között cinkék, őszapók pusztítják a rovarokat; fakopácsok férget kereső csőre messze hangzón szól; majd a kakukk hangja hallatszik több felől is, sárgarigók, más énekes madarak hangjától hangos az erdő és mező. Seregélyhadak támadják az érő gyümölcsöket; vetési varjaktól feketéllik a téli mező; és néha-napján bagoly huhogása, vércse vijjogása némítja el a kisebb madarakat.

A község közigazgatása

Rábatöttös, ezen belül Gutatöttös, Gutaháza, illetve Töttös a közigazgatás változása hatására többször tartozott más és más területi (közigazgatási) egységekhez. Járások, városkörnyékek alakultak, illetve szűntek meg. Ezek mind kihatással voltak arra, hogy Vas megyén belül a községek(ek) hol helyezkedtek el. A kezdeteket nem ismerjük, arra jelenleg adataink még nincsenek. Első hivatalos, és ismert adataink a XVIII. század második feléből vannak. Ennek megfelelően a beosztás:

- 1786. szombathelyi járás
- 1790-1849. szombathelyi kerület Gyöngyös és Sorok melléki járás
- 1850-1860. vasvári járás
- 1861-1871. szombathelyi kerület, szombathelyi járás
- 1872. szombathelyi járás
- 1876(?) - 1969. június 30. vasvári járás
- 1969. július 1. - 1983. december 31. szombathelyi járás (24/1969. sz. NET határozat alapján)
- 1984. január 1. - 1987. december 31. Szombathely városkörnyéki községe (az 1983. évi 26. tvr. alapján a járások megszűntek)
- 1988. január 1-től közvetlen megyei irányítás következett be (az 1987. évi 21. tvr. alapján a 63/1987. (XII.2.) Mt. sz. rendelet alapján a városkörnyékek megszűntek és Vas megyében kétszintű közigazgatás került bevezetésre.

1945. előtt a település önálló község volt bíróval, a rumi körjegyzőséghez tartozott. Az 1950-es tanácsválasztásokat követően "1950. október 22-től 1966. szeptember 30-ig önálló tanács és hivatali szerv működött a községben. A NET 1966. szeptember 30-i hatállyal Rum községi közös tanács területét Gutatöttössel kibővítette. A vasvári járás megszűnésével - 1969. július 1-jétől - a szombathelyi járáshoz került, majd a járások 1984. január 1-jével történt megszűnésével Szombathely városkörnyéki községe lett."

A közigazgatás része a történelemnek és csakúgy, mint a történelem az idő előrehaladtával folyamatosan változik, alakul. 2013. január 1-vel újra létrejöttek a járások. A jogszabályok előírásai alapján a kisebb közigazgatási egységet képviselő körjegyzőségeknek egy nagyobb közigazgatási egységet a közös önkormányzati hivatalt kellett létrehozniuk. A közös hivatalok több település számára biztosítják a helyi közigazgatási, elsősorban önkormányzati feladatok ellátását. Rábatöttös önkormányzati feladatai ellátására a Vasszécsenyi Közös Önkormányzati Hivatalt hozta létre másik öt környező településsel együtt. Rábatöttös 2013. óta ismét a szombathelyi járáshoz tartozik.

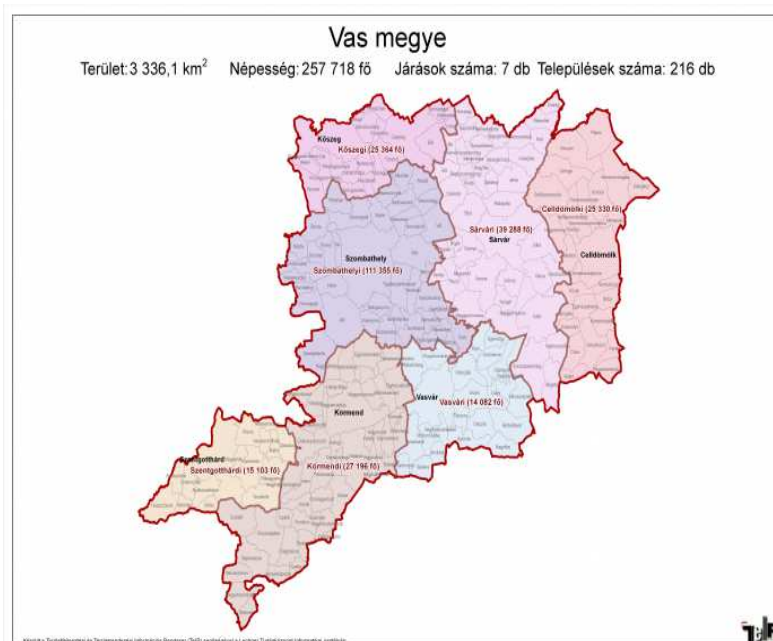
A település bemutatása lakónépesség, állandó népesség, öregedési index, belföldi bevándorlások, természetes szaporodás tekintetében.

Rábatöttös a Nyugat-dunántúlon, Vas megyében a Szombathelyi Járásban található.

Vas megye Magyarországon a harmadik legkisebb megye, területe: 3336,1 km², lakossága 253.429 fő (2021.12.31-i adat)

2013-ban a járások létrejöttével Vas megyében 7 járás alakult. Rábatöttös község a **Szombathelyi Járáshoz** tartozik, mely járás a megyében a legnagyobb. **Negyven település** járási szintű közigazgatási feladatait látja el. A járás lakosságszáma 111.955 fő (2021.12.31.)

Az alábbi adat táblák Rábatöttös Község Önkormányzata HEP -jéhez készültek.
A táblák kitöltésének dátuma: 2022. november 10.
A táblák számozása a helyzetelemzés adott fejezetére utal.

Rábatöttös demográfiai fejlődése megtartott, melyeket az alábbi táblázatok szemléltetnek.

Az 1. táblázat a lakónépesség változását mutatja az elmúlt 5 évben, a 2.1. táblázat a 2021. évi állandó népesség korcsoport szerinti megoszlását szemlélteti.

A lakónépesség és az állandó lakóhellyel rendelkező népesség száma általában eltérő.

A lakónépességet úgy értjük, mint az adott területen lakóhellyel rendelkező, de másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint az ugyanezen a területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma.

Az állandó lakóhellyel rendelkező személyek esetén figyelembe kell venni azokat is, akiknek van máshol tartózkodási helye, de a csak tartózkodási hellyel rendelkező személyeket nem.

Az így kapott számadat, illetve a változás aránya megmutatja, hogy az adott településen mekkora lakónépességre vonatkoztatva kell áttekinteni az esélyegyenlőség megvalósulását.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2016	210	bázis év
2017	218	103,81%
2018	202	92,66%
2019	199	98,51%
2020	223	112,06%
2021	220	98,65%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

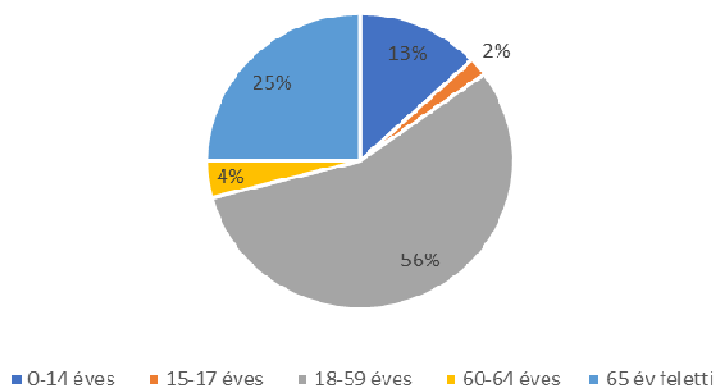

A táblázatból leolvasható, hogy az elmúlt 5 évben Rábatöttös lakónépessége 2016 után hirtelen majd fokozatos emelkedés után jelentősen lecsökkent, majd ismét hirtelen megnőtt.

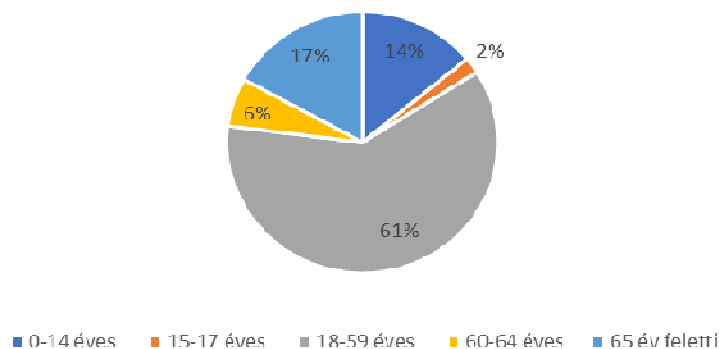
2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2017)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma	132	109	241	54,77%	45,23%
0-2 évesek			11	4,56%	
0-14 éves	19	14	33	7,88%	5,81%
15-17 éves	2	2	4	0,83%	0,83%
18-59 éves	80	61	141	33,20%	25,31%
60-64 éves	8	5	13	3,32%	2,07%
65 év feletti	23	27	50	9,54%	11,20%

Forrás: Önkormányzati adatok, Vas Megyei Kormányhivatal

Állandó népesség- nők életkori megoszlása 2021

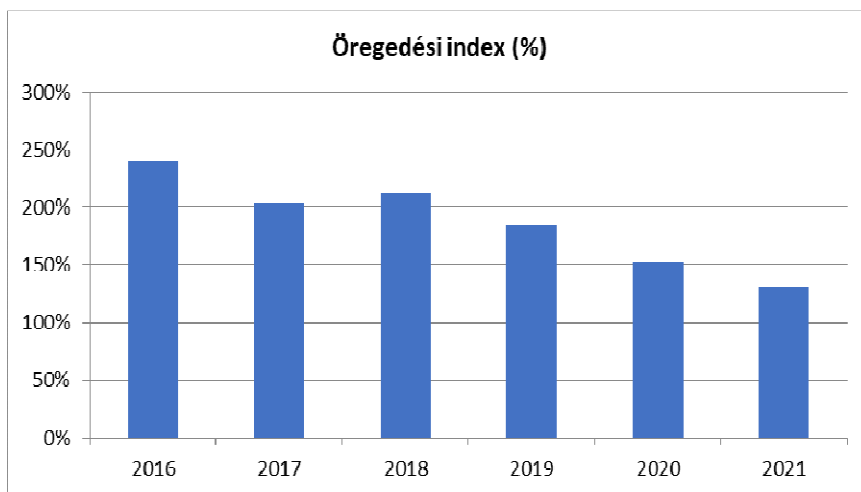
Állandó népesség-férfiak életkori megoszlása 2021

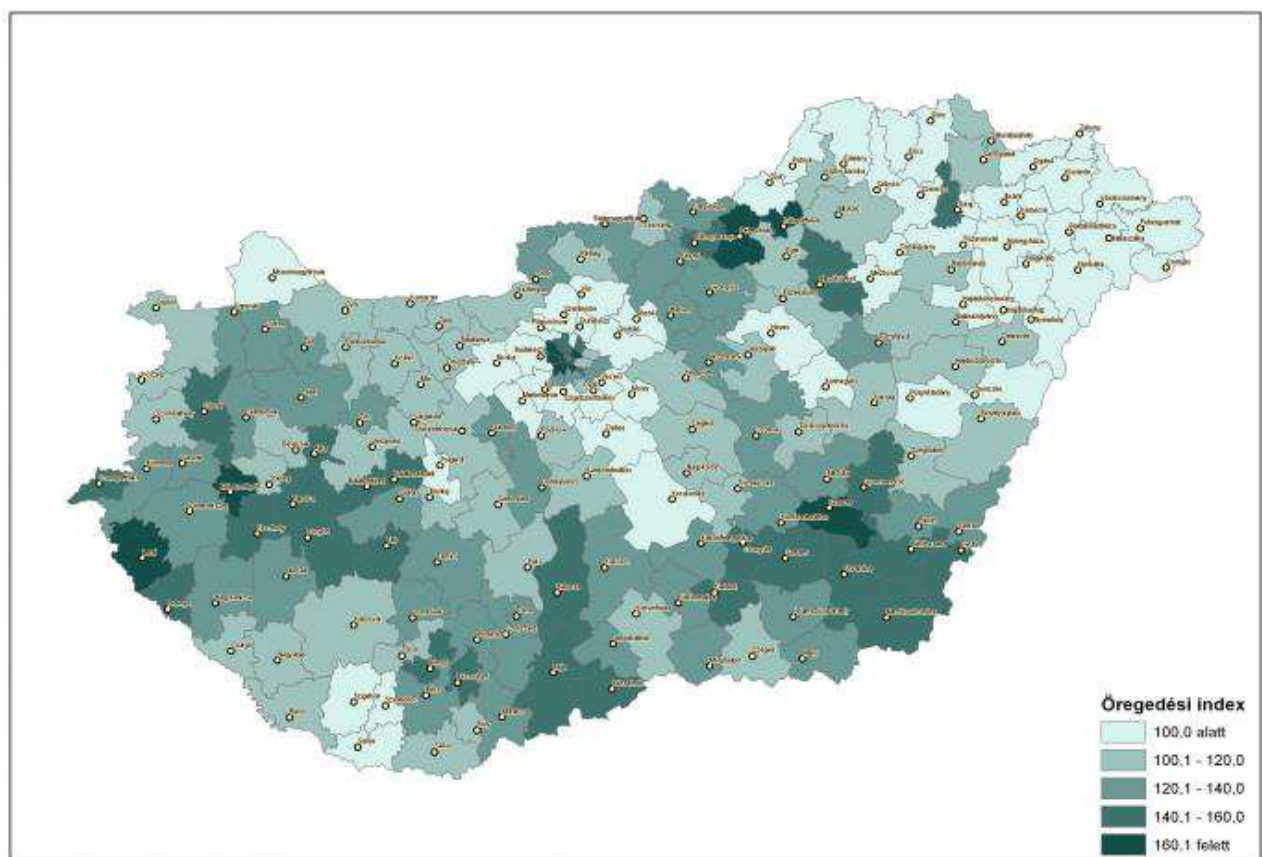
Rábatöltös állandó népességének összetételét elemezve megállapítható, hogy a 14 év alatti nők száma kevesebb, mint a férfiak száma, igaz az a megállapítás, hogy gyermekkorban több a fiú, mint a lány. A 18 éven felüli és a 60 év alatti korcsoport esetében már jellemzően a férfiak száma a több és a 65 éven felüli népesség esetében is érvényesülnek a népesség statisztikai tézisek, mely szerint a nők száma meghaladja a férfiak számát.

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	48	20	240,00%
2017	51	25	204,00%
2018	51	24	212,50%
2019	48	26	184,62%
2020	50	33	151,52%
2021	46	35	131,43%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A táblázat adataiból jól látható, hogy a településen az öregedési index 2016-tól fokozatosan csökken. Ez azt jelenti, hogy a fiatalok száma meghaladja az idősök számát. Összehasonlítva a két korcsoport adatait megállapítható, hogy amíg az állandó lakosság 65 évesnél idősebb korosztályának száma közel állandó, addig a 0-14 évesek száma fokozatosan növekvő tendenciát mutat, mely az öregedési indexre pozitív hatással bír.

A népesség számának alakulását annak növekedését és csökkenését és a település öregedési indexét is alapvetően a természetes szaporodás és fogyás, valamint a vándorlási egyenleg határozza meg. A természetes reprodukció alapvetően az élve születések és halálozások számának alakulásától függ, amelyeket egyenként is több meghatározó tényező befolyásol. A vándorlási egyenleget az állandó és ideiglenes jellegű be- és elvándorlások különbsége adja, amelyek szintén több külső és belső tényező eredményeként alakulnak.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2016	0,00
2017	42,06
2018	-66,67
2019	0,00
2020	94,79
2021	4,51

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Rábatöttös vándorlási egyenlege erősen hullámzó. A mélypont 2018-ban volt, ezt követően az odavándorlás meghaladja az elvándorlás mértékét, kiemelkedő év 2020, amikor nagyon sokan költöztek Rábatöttösre. Elsősorban régi felújításra szoruló házakat vásároltak meg, újítanak fel az elmúlt évek családpolitikai intézkedéseinek köszönhetően.

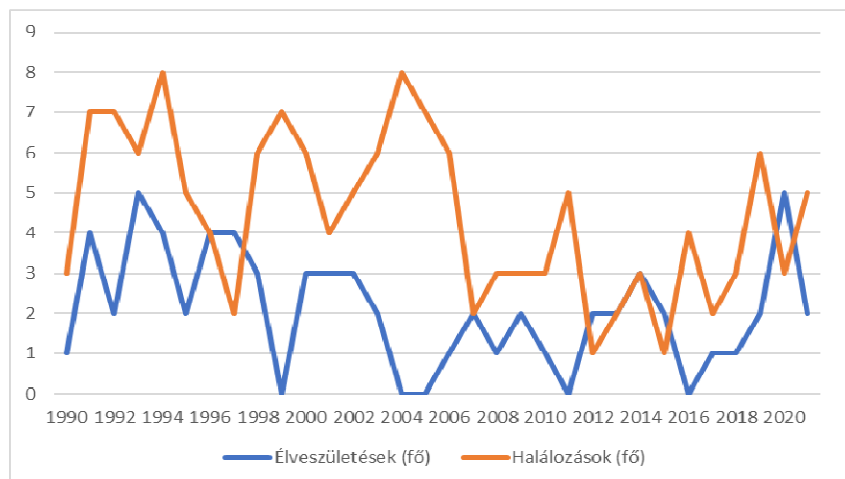
5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2016	-18,78
2017	-4,67
2018	-9,52
2019	-19,95
2020	9,48
2021	-13,54

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

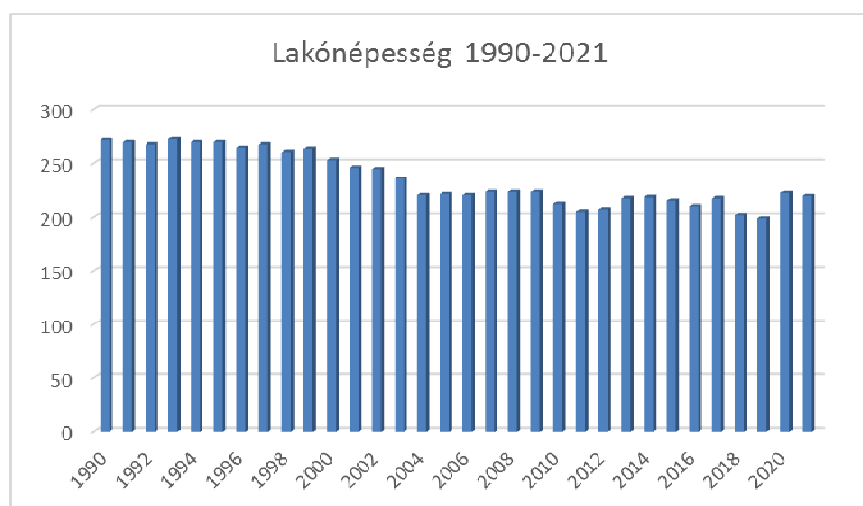

A településen az élve születések száma évek óta rendkívül alacsony, a halálozások száma pedig állandó, vagy magasabb, mint a születésszám.

Az alábbi diagram a TeIR KSH adataiból készült. A természetes szaporodás és fogyás értékeit mutatja a rendszerváltás óta. Megállapíthatjuk, hogy az elmúlt 30 évben Rábatöttösön a halálozások száma 1-2 évtől eltekintve mindig meghaladták a születések számát.

Összefoglalva megállapítható, hogy Rábatöttös demográfiai helyzetében a legnagyobb változást a belföldi vándorlás okozta, többen költöztek Rábatöttösre, mint ahányan elköltöztek. Az öregedési index fokozatosan csökkent, vagyis a település korösszetétele változott, úgy, hogy a születésszám jelentősen nem növekedett és a halálozások száma közel állandó volt.

A fenti diagram Rábatöttös lakónépességének alakulását mutatja az elmúlt elmúlt 30 év távlatában. Az adatok a TeIR rendszer adataiból származnak.

Rábatöttös lakónépessége szép lassan csökken. 1990-2000-ig stagnáló tendencia után, 2000-től 2018-ig alig észrevehetően folyamatosan csökkent és ezt követően némi emelkedés tapasztalható, az elmúlt 1-2 évben.

A fenti demográfiai adatok és információk is jól mutatják, hogy a település életében is – akárcsak Magyarországon vagy a régióban - jelentős és hasonló változások voltak tapasztalhatók. Ezeket a változásokat olyan külső és belső tényezők okozták, melyek nehezen mérhetők fel (pl. települési előnyök és hátrányok, családi okok, generációs változások) és amely tényezők nagyobb régiókban is megfigyelhető általános társadalmi összetevők. (gazdasági folyamatok hatásai, gyermekvállalás időszaka kitolódott, kormányzati intézkedések, stb).

Értékeink, küldetésünk

Rábatöttös már rendelkezik Helyi Esélyegyenlőségi programmal. Feladatunk továbbra is a településünkön élő esélyegyenlőség szempontjából megcélzott célcsoportokra vonatkozó adatok összegyűjtése, elemzése, összehasonlítása megyei, országos adatokkal. Feladatunk továbbá, hogy a helyzetfelmérés adataiból intézkedési tervet készítsünk, amely segítségével biztosíthatjuk az esélyegyenlőség szempontjából fókuszban lévő csoportok felzárkóztatását, hátrányaik csökkentését-megszüntetését, mind az oktatás, lakhatás, foglalkoztatottság, szociális és egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés területén.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Rábatöttös település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,

a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,

a diszkriminációmentességet,

szegregációmentességet,

a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi programok alapját és egyben legfontosabb kereteit **Magyarország Alaptörvénye** (továbbiakban: Alaptörvény) határozza meg. Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését és felülvizsgálatát az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

A Képviselő-testület a fentiekben ismertetett jogszabályi kötelezettségének eleget téve folyamatosan felülvizsgálja helyi rendeleteit, ennek figyelembevételével megalkotta a szociális és gyermekjóléti ellátásokról szóló 6/2021.(VIII.10.) önkormányzati rendeletét, amely rendelet hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszítette a korábbi **szociális és gyermekjóléti helyi szabályokról szóló önkormányzati rendeletek**. 2015. március 1. napjától az állam által – a járási hivatalok útján – biztosított kötelező ellátások körébe került át az aktív korúak ellátása (melynek két formája a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, illetve az egészségkárosodási, valamint a gyermekfelügyeleti támogatás), az

időskorúak járadéka, az ápolási díj, az alanyi és normatív közgyógyellátás, valamint az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság. A kötelező, állam által biztosított segélyek közül – kifutó jelleggel - kikerült a lakásfenntartási támogatás és az adósságkezelési szolgáltatás, továbbá a méltányossági közgyógyellátás, valamint a méltányossági ápolási díj is. Az önkormányzatok által biztosított ellátás neve 2015. március 1. napjától egységesen települési támogatás. Annak eldöntése, hogy egy-egy önkormányzat a települési támogatás keretében milyen célokra, milyen feltételekkel és milyen összegű támogatást nyújt, teljes mértékben az adott önkormányzat mérlegelési jogkörébe tartozik, annak csupán egyetlen egy korlátja van, ugyanis az Szt. a 45. § (3) bekezdésében úgy rendelkezik, hogy a képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani. A Képviselő- testület a szociális és gyermekjóléti ellátásokról szóló 6/2021.(VIII.10.) önkormányzati rendelete megalkotásakor nagymértékben támaszkodott a település területén az utóbbi időszakban megfigyelhető szociális problémák figyelembevételére, valamint a hatósági ügyintézés során szerzett tapasztalatokra. Olyan rendelet megalkotását tűzte ki célul, amellyel arra törekszik, hogy a támogatást ténylegesen azok vegyék igénybe, akik arra rászorultak, illetve, hogy a terhek igazságosan osztódjanak el, továbbá a jogosultság megszerzése mellett a kötelezettségeinek is tegyen eleget az érintett személy. E szempontok fenntartása a jövőben is követendő cél kell, hogy legyen.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Az állampolgári öngondoskodás, együttműködési készség erősítését szolgálja az a törvényi felhatalmazás, amely szerint a képviselő-testület egyes közszolgáltatások igénybevételét rendeletében feltételekhez kötheti, a feladat- és hatáskörébe tartozó önkormányzati ügyekben – törvény által biztosított keretek között – önállóan mérlegelhet.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia(2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Fogytékosságügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében a **programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

Az esélyegyenlőség javítása, az egyenlő bánásmód érvényesítése szempontjából releváns, a társadalom különböző csoportjainak együttélésére vonatkozó különösen az alábbi országos stratégiák:

· **„Legyen jobb a Gyerekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)**

Megalkotását három fő indok vezérelte:

- _ Csökkentsé a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit.
- _ A szegénységi ciklus megszakításának szükségessége.
- _ Közös érdek az ország fenntartható gazdasági és társadalmi fejlődése.

· **Idősügyi Nemzeti Stratégia**

A fenntarthatósági elvek mentén alakított, minden korosztály számára élhető világban olyan gazdasági és társadalmi környezet kialakítása, amelyben az idősödő és az idős emberek megtudják őrizni aktivitásukat, társadalmi részvételüket. Olyan szemlélet kialakítása, amellyel biztosítható és növelhető az időskor presztízse és az idős emberek iránti szolidaritás. Az időskorra történő felkészülés és az aktív társadalmi részvétel igényének erősítése

Országos Fogyatékosságügyi Program (2015-2025)

Az Országos Fogyatékosságügyi Program tartalmazza azokat a középtávon elérendő célokat, szükséges lépéseket, fő irányokat, amelyek a fogyatékos személyek –fogyatékból adódó – hátrányainak leküzdését segítik elő.

Az Országgyűlés fenti számú határozatában – többek között – felkérte a Kormányt, hogy:

- _ jogalkotó és végrehajtó tevékenységében érvényesítse a Programban elfogadott elveket, feladatokat és célkitűzéseket,
- _ kormányzati szakpolitikai programokban gondoskodjon – a mindenkori költségvetési lehetőségek figyelembevételével – a megállapított feladatok és célkitűzések megvalósításának mérhető indikátorokat is magában foglaló eszközrendszeréről, a szükséges eszközökről és azok felhasználásáról; gondoskodjon továbbá arról, hogy a központi költségvetés tervezése során az érintett fejezetek felügyeletét ellátó szervek vezetői vegyék figyelembe a Programban meghatározott célokat;
- _ az első, 2015–2018. évekre vonatkozó Intézkedési Tervet (szakpolitikai program) a feladatok és a felelősök meghatározásával a Program elfogadását követő három hónapon belül dolgozza ki.

Az Országgyűlés fenti számú határozatával felkérte továbbá a fogyatékos személyek érdekvédelmi és a nekik szolgáltatást nyújtó nonprofit szervezeteket, a helyi önkormányzatokat, a kormányzati és önkormányzati intézményeket, a sportszövetségeket, sportszervezeteket, a munkáltatókat, hogy tegyenek meg mindent a Programban megfogalmazott célok megvalósításáért; a tömegtájékoztató szervek vezetőit és munkatársait, hogy vállaljanak részt a Program megismertetésében, a fogyatékos személyeket érintő társadalmi szemlélet kedvező irányú megváltoztatásában;

- _ a fogyatékos személyeket arra, hogy közösségi, helyi, kistérségi, megyei, regionális

és országos szinten vállaljanak aktív és kezdeményező szerepet saját jogaik biztosításában, vegyenek részt a sorsukat érintő kérdésekben.

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Tekintettel arra, hogy a települések fejlesztéséhez óhatatlanul szükség van az állami és uniós források igénybevétele, a hazai és uniós pályázatokon való indulás egyik feltétele pedig a települések esélyegyenlőségi programjának megléte fontos, hogy a települések önkormányzatai az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló törvény alapján 5 évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogadjanak el, melyet meghatározott időszakonként felülvizsgálják.

A helyi esélyegyenlőségi program pontos megfogalmazásához feltétlenül át kell tekinteni és számba kell venni a meglévő koncepciókat, fejlesztési tervek és stratégiákat általánosságban és az önkormányzat által fenntartott intézményekre, valamint az önkormányzat által nyújtott szolgáltatásokra vonatkozóan egyaránt.

Rábatöttös Község Önkormányzata az alábbi koncepciókkal, programokkal, tervekkel rendelkezik: **Költségvetési rendelet** - melyet polgármester előterjesztésére az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 24. §-a szerint minden év február 15-ig a képviselő-testület elfogad.

Gazdasági program – Magyarország önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. § értelmében a képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzelését rögzíti.

Településszerkezeti terv - a 1997. évi LXXVIII. törvény értelmében meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait a környezet javítása, vagy szinten tartása érdekében.

Településfejlesztési Koncepció – az 1997. évi LXXVIII. törvény értelmében a fejlesztés összehangolt megvalósulását biztosító és a településrendezést is megalapozó a település közigazgatási területére kiterjedő önkormányzati döntéseket rendszerbe foglaló, dokumentum, amely a település jövőbeni kialakítását tartalmazza. Olyan prioritásokat határoz meg, amelyekhez a települési esélyegyenlőségi program hozzá tud járulni.

Rábatöttös Község Önkormányzatának Településfejlesztési Koncepciója olyan prioritásokat határoz meg, amelyekhez a települési esélyegyenlőségi program hozzá tud járulni.

A program prioritásai a következők:

Az életkörülmények színvonalának fejlesztése, az önkormányzati feladatok minél magasabb színvonalon való ellátása. A társadalmi kapcsolatok erősítése, a népességszám megőrzése és kisebb mértékű emelkedése: e területen a gyermekek helyben történő színvonalas ellátását, a szociális ellátás fejlesztését, (idősek nappali ellátása, időskorúak, elesettek természetbeni támogatása, családsegítés), falukép fejlesztést, természetvédelem, környezetfejlesztést emeli ki program, segítve ezáltal az egyenlő esélyek biztosítását és a minőségi élet feltételeit az itt élő lakosság számára.

A koncepcióban meghatározott gazdaságfejlesztés kiemelt célja, hogy tranzit forgalomra épülő szolgáltatások, vállalkozások megtelepülésére lehetőséget teremtve biztos bevételi forrást teremtsen a település és annak lakói számára.

Cél kell, hogy legyen a településen a vállalkozások megtelepedésének elősegítése, a már működő vállalkozások megerősítése, a helyben foglalkoztatottság növelése, szolgáltatások színvonalának emelése.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Rábatöltös a Szombathelyi Többcélú Kistérségi Társulás tagja.

Vas megye székhelyének környékén 1996-ban 40 település hozta létre a Szombathelyi Kistérségi Társulást elsősorban a területfejlesztésről és területrendezésről szóló törvény által biztosított fejlesztések összehangolására, a közös területfejlesztési koncepciók, programok, javaslatok és tervek kialakítására.

A kistérség központja kezdetben Szombathely volt, Vas megye székhelye. A kistérség Vas megye nyugati részén helyezkedik el, nyugaton több mint 50 kilométeren határos Ausztriával, annak keleti tartományával, Burgenlanddal.

Később a társulás célja lett, hogy a kistérség településein élő polgárok részére olyan feladatellátásokat is biztosítson, melyeket a községek önállóan nem tudnak lakóiknak megszervezni, ezért a társulást alkotó települések együttműködése időközben kibővült az egészségügy, közoktatás, szociális ellátás, belsőellenőrzés és könyvtári szolgáltatási feladatok közös intézésével és ezáltal vált többcélú kistérségi társulássá.

A Társulási Megállapodásban vállalt feladatellátás a komplex esélyegyenlőségi terv szempontjából a következő:

- *a települési önkormányzatok kötelező és önként vállalt oktatási- nevelési, feladataiban az együttműködés koordinálása, segítése: Pedagógiai szakszolgálati tevékenység (gyógypedagógiai tanácsadás, fejlesztő felkészítés, nevelési tanácsadás, logopédiai ellátás, továbbtanulási pályaválasztási tanácsadás.*
- *Egészségügyi alapellátáshoz csatlakozó – háziorvosi- Központi Ügyelet működtetése, a kistérségi központban, a mentőállomáshoz csatoltan,*
- *szociális és gyermekjóléti feladatok (gyermekjóléti szolgálat, családsegítés, házi segítségnyújtás)*
- *a költségvetési szervek belső ellenőrzése,*
- *az önkormányzatok érdekképvisellete a szilárd hulladék közszolgáltatás ellátásban,*
- *területfejlesztési projektek végrehajtása.*

A Szombathelyi Többcélú Kistérségi Társulásban 2013. júniusától folyamatosan több változás történt. A Társulást már nem 40 település alkotja, a települések száma kezdetben 34, majd 2021. januártól 26 településre redukálódott. Szombathely Megyei Jogú Város is kilépett a társulásból, intézményei a társulás keretei között 2016. januártól már nem látják el a gyermekjóléti és egyéb szociális segítség feladatait.

A Kistérség többcélú megnyilvánulása folyamatosan eltűnt

- *a települési önkormányzatok kötelező és önként vállalt oktatási- nevelési, feladataiban az együttműködés koordinálása, segítése: Pedagógiai szakszolgálati tevékenység (gyógypedagógiai tanácsadás, fejlesztő felkészítés, nevelési tanácsadás, logopédiai ellátás, továbbtanulási pályaválasztási tanácsadás) 2013-tól a Szombathelyi Tankerület feladata lett*
- *szociális és gyermekjóléti feladatok (gyermekjóléti szolgálat, családsegítés, házi segítségnyújtás) ellátásáról minden önkormányzat saját maga gondoskodik 2016-tól*
- *a költségvetési szervek belső ellenőrzésére az önkormányzatok külön-külön kötöttek szerződést belső ellenőrrel*

- az önkormányzatok érdekképviselője a szilárd hulladék közszolgáltatás ellátásában, egy másik társulás a Nyugat-dunántúli Regionális Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás feladata, egyebekben az elmúlt 5 évben a szilárd hulladék szállításának központosítása révén jelentős változások történtek, a kistérségnek már feladata ez ügyben nincsen.

A Szombathelyi Kistérség Többcélú Társulása 2016- év elejétől székhelyét Vasszécsenybe helyezte. Jelenleg 26 önkormányzat a kistérség tagja, melynek egyetlen feladata a kistérség, vagyis a vidék számára megfelelően biztosítani, szervezni és működtetni a központi orvosi ügyeleti ellátást. A központi ügyeleti ellátást jelenleg 35 település veszi igénybe.

Szombathelyi Kistérség Többcélú Társulása 2011-2016. közötti időszakra 2011. augusztus 1. napján elfogadta a Szombathelyi Kistérség Többcélú Társulás Esélyegyenlőségi Helyzetelemzését és Intézkedési Tervét.

Újabb Esélyegyenlőségi Helyzetelemzés és Intézkedési terv 2016 óta nem készült.

A Társulási Esélyegyenlőségi Program elfogadását megelőzően a Társulás egyeztetett a kistérségi településekkel, így Rábatöttös községgel is, amelynek során konzultáció és véleményformálás lehetőségét minden, a megvalósításba bevont szakmai és társadalmi partner számára biztosította.

Annak érdekében, hogy az Esélyegyenlőségi Program megvalósítása hatékony, a tervezett intézkedések hosszú távú érvényesülése, fenntartható fejlődése biztosított lehessen, Szombathelyi Kistérség Többcélú Társulása Társulási Esélyegyenlőségi Fórumot állított fel és működtet. Az esélyegyenlőségi fórum működése jelenleg kérdéses.

Pedig az esélyegyenlőségi tervezés segíti a térség területfejlesztési koncepciója fő célkitűzéseinek megvalósítását, amely elsősorban a foglalkoztatási helyzetre, a gazdasági és oktatási, szociális és gyermekvédelmi területek célkitűzéseinek megvalósításához járul hozzá. A térségben élők életminőségének javítása, az életszínvonal növelése a foglalkoztatottság szint emelésén és a megújulásra kész helyi közösségeken keresztül.

Életszínvonal, munkavállalás helyi feltételeinek javítása, a településen munkahely-teremtési kezdeményezések támogatása.

Fiatalok lakosság problémáinak felkarolása és kezelése

Szociális gondoskodás – a rászoruló rétegek számára (idősek, felnőtt fogyatékosok ellátása)

Közbiztonság, bűnmegelőzés

Ezek olyan átfogó célok, amelyek a kistérségi és a helyi szereplő által megvalósítandó fejlesztési tevékenységek számára is hosszú távon irányt mutathatnak.

2016. augusztus 31-vel megszűntetésre került a Rumi Rajki István Általános Művelődési Központ Intézményfenntartó Társulása. 2016. szeptember 1-től az alapító önkormányzatok döntése értelmében a Rumi Rajki István ÁMK átszervezéssel egycélú intézménnyé, Rumi Játékvár Óvodává alakult át, melynek fenntartói jogát ettől az időponttól kezdődően Rum Község Önkormányzata gyakorolja. Az óvoda külön esélyegyenlőségi tervvel nem rendelkezik.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Az önkormányzat számára az összefüggő esélyegyenlőségi tervhez szükséges információk rendelkezésre állnak.

A települési esélyegyenlőségi program a az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum alapján készült.

A helyzetelemzés elkészítéséhez a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) és a TeIR adatbázis, valamint a népszámlálási adatok szolgáltak alapul. Emellett a Vasszécsenyi Közös Önkormányzati Hivatal által szolgáltatott adatok, a település ismerete és az elektronikus média is hasznos információkkal szolgáltak.

A települési önkormányzat nem rendelkezik a Települési Esélyegyenlőségi terv elkészítéséhez szükséges kellő mennyiségű és minőségű, az öt beavatkozási területre (foglalkoztatás, lakhatás, egészségügy, köz- és szociális szolgáltatások, és oktatás), valamint a három kiemelt célcsoportra (romák, nők, fogyatékkal élők) vonatkozó adattal, információval. Ez utóbbi három területről az információszerzés még nehézkes.

Az adatok gyűjtése elsősorban a fogyatékos személyek foglalkoztatásáról, iskolai végzettségéről, a nők helyi gazdaságban elfoglalt szerepéről volt problémás. Az adatgyűjtést mindig nehézkes, az elérhető statisztikai elemzések bonyolultság miatt.

Rábatöttös alig több, mint 200 lakosú település, ezért az esélyegyenlőségi szempontból érintett társadalmi csoportok helyzete viszonylag jól követhető.

Az esélyegyenlőségi program elkészítéséhez a településen élő személyek egészségügyi, lakhatási, szociális, oktatási és foglalkoztatási helyzetének megfelelő feltérképezése is, a jelenlévő problémák, hiányosságok, gátló tényezők pontos beazonosítása, e tényezők felszámolása, megelőzése, valamint a kiemelt célcsoportok hátrányainak kompenzálását segítő adatok gyűjtése kiemelt fontosságú

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A szegénységnek nincs mindenki számára elfogadott, örökérvényű definíciója.

Általában azokat a területi egységeket tekintjük mélyszegénység által sújtott településeknek, településrészeknek, ahol „a nagyon alacsony iskolázottság és foglalkoztatási ráta, erős települési, lakóövezeti térségi koncentráció és szegregáció, az ezekből következő súlyos szociális deficit és a hátrányos társadalmi helyzet újratermelődésének nagyon nagy valószínűsége jellemzi.” forrás: TÁMOP – pályázati kiírás.

Ezen meghatározást alapul véve Rábatöttös község nem tartozik a mélyszegénység által sújtott települések közé.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A mélyszegénységgel kapcsolatos vizsgálatok az egyén illetve háztartás saját jövedelmi helyzetének értékelésén alapulnak. A rendelkezésünkre álló adatok alapján elsősorban a munkanélküliség, a szociális rászorultság, a gyermekek helyzete, a lakhatási viszonyok és az iskolai végzettségek figyelembe vételével készítünk elemzéseket. A lakosság jövedelmi viszonyairól nincs megfelelő adatunk.

Mekkora jövedelemből lehet megélni egy-egy településen, ennek megítélése, mint „kategória” behatárolása országtól függően más és más.

Ennek mérésére a fejlődő országokban és a fejlett világban, más mutatókat használnak. Így Európában szegénynek számítanak a medián jövedelmek 60%-ánál kevesebből élők. A fogalmak, nem azonos élethelyzetet fednek, általánosan elmondható, hogy a szegényebb országok szegényei sokkal szegényebbek, mint a gazdagabb országban élő alacsony társadalmi státuszúak. Másik használt fogalom a létminimum, amely egy szerény, de elfogadható életminőséget tesz lehetővé. A Központi Statisztikai Hivatal 1991 óta évente közölte a számított létminimum értéket. 2015-ben a KSH bejelentette, hogy szakmai okok miatt nem folytatja a létminimum-számítás közlését. A létminimum összege azt mutatja, hogy mekkora jövedelem szükséges egy háztartásnak ahhoz, hogy biztosíthassa tagjai számára a folyamatos életvitellel kapcsolatos szerény - a társadalom adott fejlettségi szintjén konvencionálisan megfelelőnek minősülő - szükségletek kielégítését. Az általunk is kimutatott létminimum tehát nem szegénységi küszöb, hanem olyan jövedelem, amely az alapvető szükségleteken túli igények kielégítését is lehetővé teszi. Magyarországon 2019-ben - a Policy Agenda társadalompolitikai elemzéseket végző intézet közlése szerint - az egy főből álló háztartás létminimum összege 101.400 Ft. Ez a réteg becslések szerint a népesség 35-45%-át teszi ki. Ekkora tömeget a szociálpolitika képtelen eltartani, így a mélyszegénység határát az öregségi nyugdíjminimum 28.500 forintos havi értéke alatti jövedelműeknél húzzák meg.

Rábatöttösön a szociális támogatásokat egy-két esettől eltekintve szinte évek óta ugyanazok a személyek veszik igénybe, ezért növekedésről és csökkenésről nem beszélhetünk. Ők azok, akik munkahelyüket néhány éve elvesztették, helyette másik munkahelyet – életkoruk, szociális körülményeik miatt – nem találnak, vagy pedig sohasem volt rendszeres jövedelmük, munkahelyük.

A szegénységben élők ingatlanai – az önkormányzathoz érkezett adó- és értékbizonyítvány kiállítására vonatkozó kérelmek alapján – jelzálogjoggal és végrehajtási joggal terheltek, sok esetben közüzemi számlák kifizetetlensége miatt. Egyes ingatlanokban a villanyórák lecserélésre kerültek, és amennyiben a fogyasztó jogosult rá előre fizető mérő felszerelését végezte el a közüzemi szolgáltató. A közüzemi szolgáltatók központi jogszabály alapján biztosítják a védendő fogyasztók nyilvántartásába való felvételét annak a fogyasztónak, aki, - vagy akinek családjában él olyan személy, aki-szociális helyzete vagy fogyatékossága miatt rászorulóknak minősül.

A szegénységben élő családok megélhetésüket biztosítandó lakásfenntartási támogatást, települési támogatást, szociális tűzifát, rendkívüli, illetve rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt kaphatnak. A rászoruló családok gyermekei az oktatási-nevelési intézményekben ingyenes étkeztetésben, ingyenes tankönyvellátásban részesülhetnek.

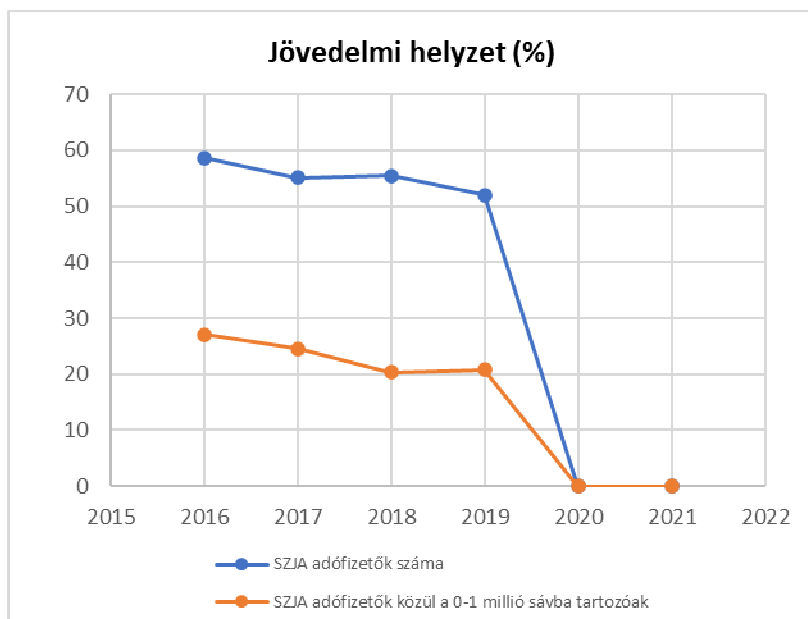
Magyarországon a roma lakosság szociális helyzetére vonatkozóan nincsenek pontos adatok, általánosságban azonban megállapítható, hogy a roma népesség átlagos életszínvonala, lakhatási körülményei, egészségi állapota, iskolázottsága, foglalkoztatottsága a társadalom egészéhez viszonyítva lényegesen rosszabb.

Hazánkban azt a személyt tekintjük romának, aki annak vallja magát. Valamely nemzeti, etnikai csoporthoz tartozás (roma származás) vállalása és kinyilvánítása az egyén kizárólagos és elidegeníthetetlen joga, ezért a kisebbségi csoporthoz tartozás kérdésében nyilatkozatra senki sem kötelezhető, kivétel, amennyiben a törvény vagy a végrehajtására kiadott jogszabály valamely kisebbségi jog gyakorlását az egyén nyilatkozatához köti (lásd A nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. törvény 7. § (1)-(2) bekezdését.)

Nem áll rendelkezésünkre adat arra vonatkozóan, hogy Rábatöttösön hány fő vallja magát roma kisebbséghez tartozónak. De elenyésző számukat mutatja az is, hogy Roma önkormányzat a településen nem működött és nem működik.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az SZJA adófizetők %-ában (TS 060)
2016	58,59	27,07
2017	55,08	24,62
2018	55,41	20,31
2019	51,95	20,83
2020	0,00	0,00
2021	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban a táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a Möt-v-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

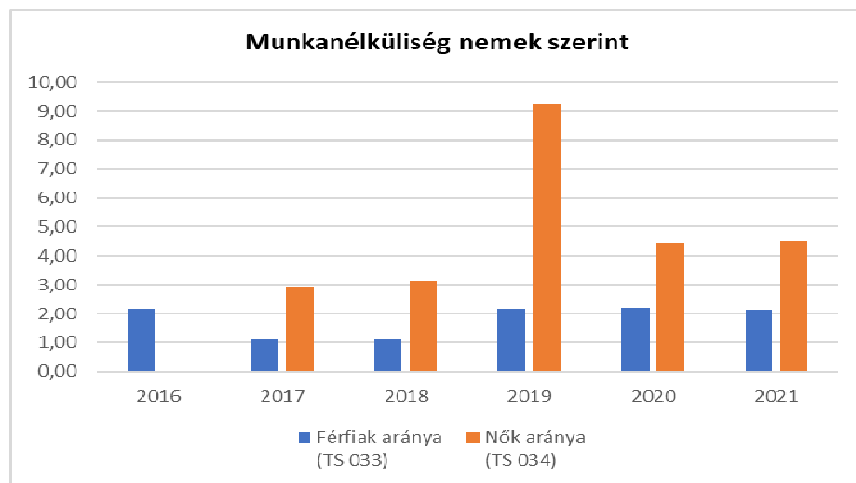
a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2016	2,17	0,00	1,09%
2017	1,09	2,94	2,02%
2018	1,09	3,13	2,11%
2019	2,17	9,23	5,70%
2020	2,22	4,41	3,32%
2021	2,13	4,48	3,31%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A táblázat adatai szerint a településen az aktív korú lakosságon belül a munkanélküliek száma az elmúlt években átlagosan 4 % körül mozgott. Ez az érték az országos, megyei és a kistérségi munkanélküliségi rátával megfelelő mértékű, de ez nem jelenti azt, hogy az aktív korúak közel 96 %-a foglalkoztatott, ugyanis a 15-22 éves korosztály nagyobb része még az oktatási, képzési idő meghosszabbodásának eredményeképpen tanuló, vagyis inaktív. Ebben a korcsoportban vannak azok a 60. életévüket még be nem töltött személyek is, akik korhatár előtti nyugellátásban részesülnek, vagyis szintén inaktívak és ebben a csoportban szerepelnek azok a személyek is akik gyermekgondozási díjban,

gyermekellátási segélyben vagy gyermeknevelési támogatásban részesülnek, illetve néhányan rokkantsági ellátásban, rehabilitációs járadékban vagy egyéb rendszeres pénzellátásban részesülnek, vagyis szintén inaktívak.

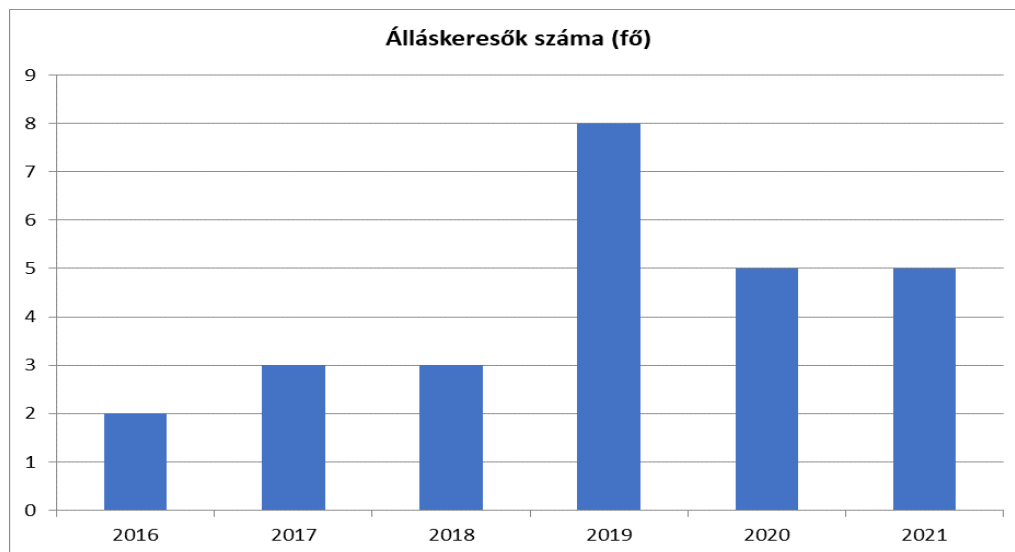

A szombathelyi járásból nagyon sokan dolgoznak Ausztriában, ők nem is jelennek meg a Munkaügyi Központok nyilvántartásában, mint munkanélküliek. Rábatöltös község adataiban mutatkozik, hogy a munkanélküliség alacsonyan tartott mértékű, de évről-évre hullámzó értékeket mutat és nők száma némileg magasabb.

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	2	3	3	8	5	5
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
21-25 év (TS 038)	Fő	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	%	50,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
26-30 év (TS 039)	Fő	0,00	0,00	0,00	2,00	0,00	1,00
	%	0,00%	0,00%	0,00%	25,00%	0,00%	20,00%
31-35 év (TS 040)	Fő	0,00	0,00	1,00	1,00	1,00	0,00
	%	0,00%	0,00%	33,33%	12,50%	20,00%	0,00%
36-40 év (TS 041)	Fő	0,00	0,00	0,00	1,00	1,00	1,00
	%	0,00%	0,00%	0,00%	12,50%	20,00%	20,00%
41-45 év (TS 042)	Fő	0,00	1,00	0,00	0,00	1,00	0,00
	%	0,00%	33,33%	0,00%	0,00%	20,00%	0,00%
46-50 év (TS 043)	Fő	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
51-55 év (TS 044)	Fő	0,00	1,00	0,00	2,00	0,00	0,00
	%	0,00%	33,33%	0,00%	25,00%	0,00%	0,00%
56-60 év (TS 045)	Fő	1,00	1,00	2,00	0,00	0,00	1,00
	%	50,00%	33,33%	66,67%	0,00%	0,00%	20,00%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	0,00	0,00	0,00	2,00	2,00	2,00
	%	0,00%	0,00%	0,00%	25,00%	40,00%	40,00%

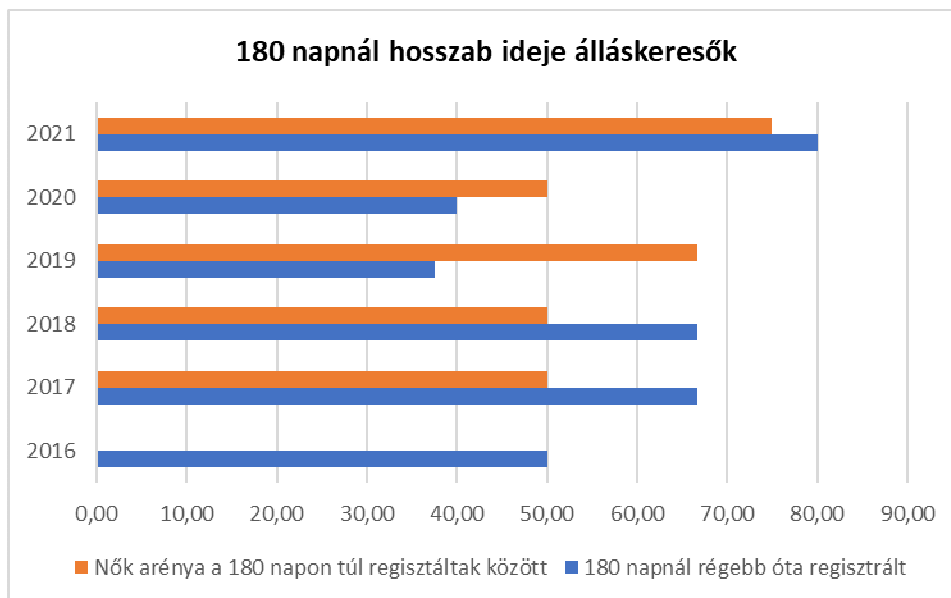
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A Rábatöttös községben élő 50-55 év közötti regisztrációval rendelkező munkanélküli lakosok között is megfigyelhető, hogy a munkanélküliek jellemzően az idősebb korosztály képviselői a többi korcsoportban a munkanélküliség elhanyagolható.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2016	50,00	0,00
2017	66,67	50,00
2018	66,67	50,00
2019	37,50	66,67
2020	40,00	50,00
2021	80,00	75,00

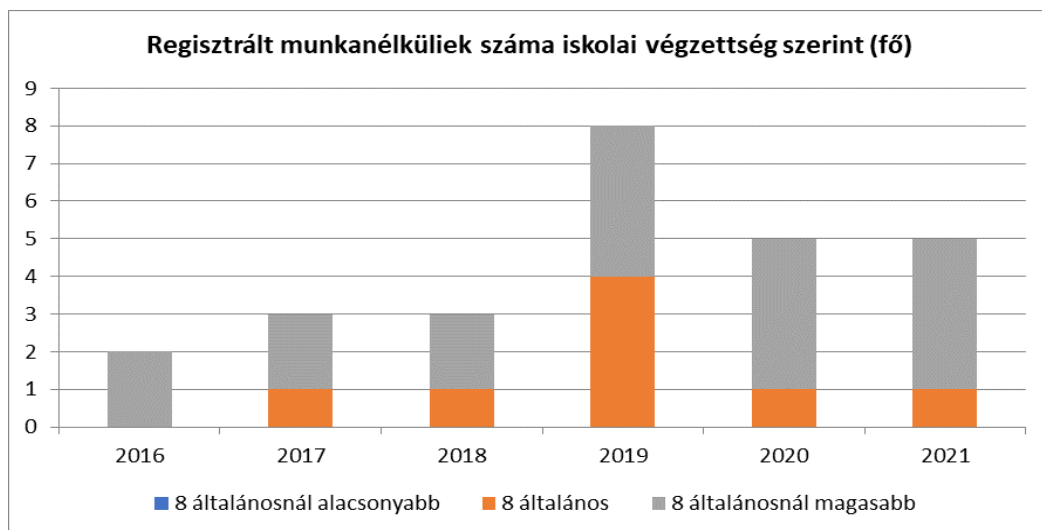
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	2	0	0,00%	0	0,00%	2	100,00%
2017	3	0	0,00%	1	33,33%	2	66,67%
2018	3	0	0,00%	1	33,33%	2	66,67%
2019	8	0	0,00%	4	50,00%	4	50,00%
2020	5	0	0,00%	1	20,00%	4	80,00%
2021	5	0	0,00%	1	20,00%	4	80,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A népesség iskolai végzettség szerinti összetételére alapvetően jellemző, hogy a 15 és idősebb korú népességből elsősorban a nyugdíjas korú népesség az, akik nem rendelkeznek 8 általános iskolai végzettséggel. Figyelemmel arra, hogy a munkanélküliek iskolai végzettség szerinti összetételénél csak az aktív korú népesség körében vizsgálódunk már nem találkozunk, vagy csak nagyon ritkán olyan személlyel, aki nem végezte el az általános iskola 8 osztályát.

A táblázatból az is kiderül, hogy a 8 általánosnál magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők száma magasabb a munkanélküliek körében. Ennek oka, hogy a 8 általánosnál magasabb iskolai végzettség magába foglalja a szakiskolai, szakmunkás végzettséget, a gimnáziumi, szakközépiskolai érettségit, végzettséget, valamint a főiskolai, egyetemi végzettséget, mivel ebbe a kategóriába tartozók létszáma is több van, ezért fordul elő, hogy a munkanélküliek körében is magasabb az arányuk.

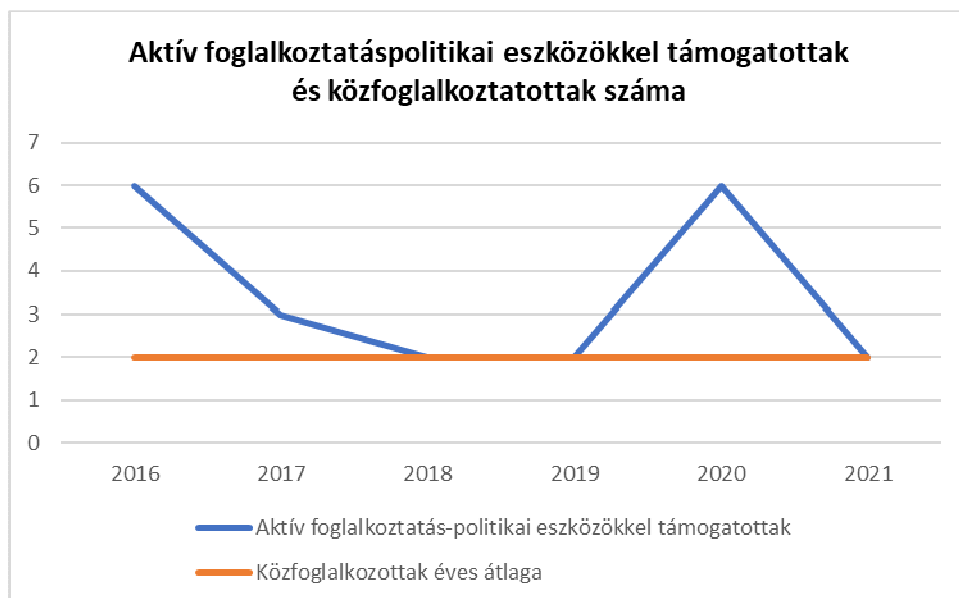
Volt 15 évnyi időszak, amikor a tankötelezettség életkori határát a 18. életév betöltéséhez kötötték, vagyis a 8 általános elvégzését követően minden gyermeknek tovább kellett tanulni, ezzel megnövelték az esélyét annak, hogy a fiatalok 8 általánosnál magasabb iskolai végzettséget szerezzenek.

Rábatöttös községben általános iskola és középfokú intézmény nem működik, így felnőttoktatásra nincs lehetőség. A településen élő tanulni szándékozók Szombathelyen és Sárváron lévő intézményekben tanulhatnak.

c) közfoglalkoztatás, a közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2016	6	2
2017	3	2
2018	2	2
2019	2	2
2020	6	2
2021	2	2

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A települési önkormányzat az aktív korú nem foglalkoztatott személyek munkaerő- piaci helyzetének javítása érdekében a Vas Megyei Kormányhivatal Szombathelyi Járási Hivatalának Munkaügyi Központján keresztül foglalkoztatást szervez. A közfoglalkoztatásban résztvevő személyeket az önkormányzat foglalkoztatja. A személyek alkalmazására főként köztisztasági feladatok ellátása végett volt/van szükség. A közfoglalkoztatásba bevonható személyek száma nagyon alacsony. A közfoglalkoztatott személyek alkalmazása során hátrányos megkülönböztetésre nem került és kerül sor.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

Településünkön egy nagyobb cég dolgozik, mely aránylag nagy számban (30-40 fő) munkaerőt tud foglalkoztatni. A dolgozók zöme a községünkben élő nőkből áll, és jelentős a környező településekről bejárók száma.

A község aktív korú lakóinak nagy része a közeli megyeszékhelyen dolgozik, de adódik munkalehetőség a szomszédos településeken is. Tekintettel az infrastruktúra rohamos fejlődésére szinte minden háztartás rendelkezik autóval, néha többel is, ezért a nagyobb távolságok sem jelenthetnek akadályt. Rábatöltös településről rövid idő alatt elérhető autóval a 8-as számú főút

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma		
Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2016	2	1
2017	3	0
2018	3	0
2019	8	0
2020	5	0
2021	5	0

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Településünkön nincs ilyen program. Fiataljaink Szombathelyen vehetnek részt ilyen képzésekben.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

Településünkön nincs ilyen program.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Nem releváns, nem áll rendelkezésre adat

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A foglalkoztatás területén hátrányos megkülönböztetést tekintetében panasz nem érkezett.

Az önkormányzat igyekszik lehetőségeihez mérten minden munkanélkülit bevonni a közfoglalkoztatásba.

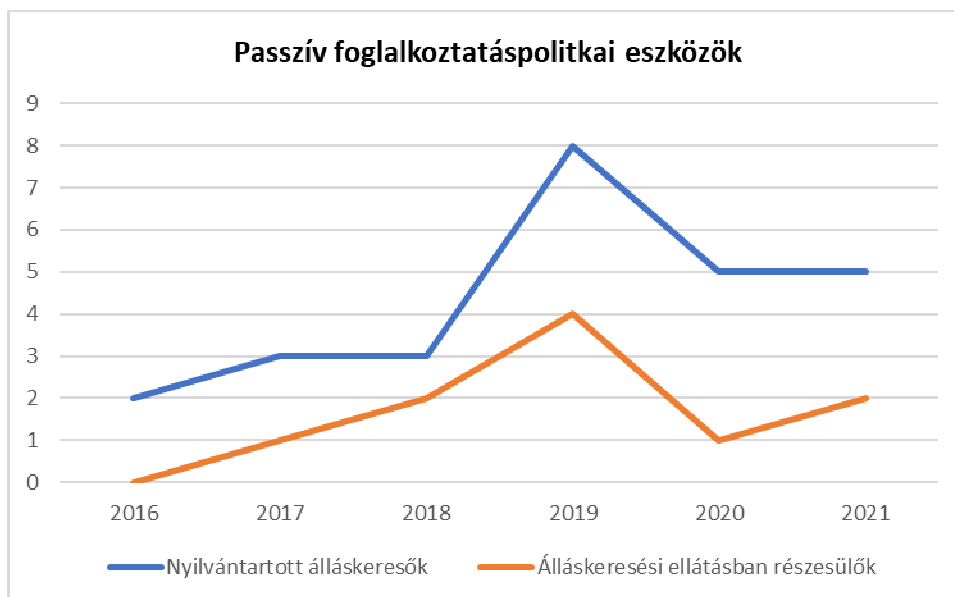
i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

Településünkön térítésmentes digitális hozzáférési lehetőség van a rábatöttösi Művelődési Házban.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	2	1,41%	0	0,00%
2017	3	2,11%	1	33,33%
2018	3	2,36%	2	66,67%
2019	8	6,40%	4	50,00%
2020	5	3,57%	1	20,00%
2021	5	3,60%	2	40,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.						
Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	1	50,00%	0	0,00%	1	50,00%
2017	1	33,33%	2	57,33%	2	66,67%
2018	1	33,33%	1	28,33%	3	100,00%
2019	3	37,50%	2	21,50%	7	87,50%
2020	3	60,00%	4	81,00%	4	80,00%
2021	3	60,00%	0	0,00%	5	100,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivata

A fenti táblázat jól szemlélteti a településen élő, munkanélküli járadékra jogosult személyek számának alakulását, az arányokat. Látható, hogy a nyilvántartott munkanélküliek közül hány személy részesül járadékban.

Számottevő csökkenés nem tapasztalható, átlagos számuk közel állandó és évről évre hullámzó.

Az álláskeresési járadék jogosultsága tekintetében fontos megjegyezni, hogy az ellátás csak rövid ideig adható. Ennek időtartama az elmúlt évben 9 hónapról 3 hónapra csökkent. Vélhetően így próbálják ösztönözni a munkanélkülivé vált személyeket arra, hogy minél hamarabb visszajussanak a munka világába, a tapasztalatok ugyanis azt mutatják, hogy minél hosszabb ideig munkanélküli valaki annál nehezebben helyezkedik el ismét.

A nyilvántartott álláskeresők az álláskeresési járadékra való jogosultság lejártát követően foglalkoztatást helyettesítő támogatást kérhetnek.

Az aktív korúak ellátásának megállapítása 2015. március 2. napjától a járási hivatal hatáskörébe tartozik. Az aktívkorúak ellátását a hátrányos munkaerő piaci helyzetben lévő személyek részére állapítják meg. Kétféle típusa van a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, melyet a munkavégzésre alkalmas személyek részére állapítanak meg és az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás, mely támogatást az egyéb okból munkavégzésben akadályozott személyek részére nyújtanak.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatást pedig az kaphat, akinek családjában az egy fogyasztási egységre jutó jövedelem nem haladja meg a nyugdíjminimum 90%-át, ami jelenleg 25.650 Ft. Tehát az a munkanélküli, aki családban él és a házastársa, élettársa jövedelemmel rendelkezik, még ha jövedelme nem is több, mint a garantált bérminimum a foglalkoztatást helyettesítő támogatás a munkanélküli házastársának, élettársának nem lehet megállapítani. Mindezeket együtt aktív korúak ellátásaként említi a szociális szféra.

A foglalkoztatást helyettesítő támogatást 2011 szeptember 1-jét követően nevezik így. Ezt megelőzően bérpótló juttatásnak, 2011. január 1-jét megelőzően pedig rendelkezésre állási támogatásnak hívták. A megállapítás feltétel rendszerében jelentős változás nem volt észlelhető.

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0

Forrás: TeIR, KSH

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2016	123	0	0,00	64,23	0,00	98,37
2017	124	1	8,06	63,71	0,00	97,58
2018	124	0	0,00	63,71	0,00	97,58
2019	124	0	0,00	63,71	0,00	97,58
2020	124	0	0,00	63,71	0,00	98,39
2021	124	0	0,00	63,71	0,00	99,00

Forrás: TelR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

A község infrastrukturális feltételei hiányosak.

Ivóvíz a lakások csaknem 99%-ban van, gáz hálózat a község teljes területén kiépített, a háztartások 73%-a igénybe is veszi ezt a szolgáltatást. Szennyvíz csatorna viszont nincs a településen, mely jelentősen befolyásolja a lakosság lakhatási körülményeit.

Az elmúlt időszakban Rábatöttösön nem épült lakóház, így megállapítható, hogy az öregedési index pozitívumát okozó, betelepülő fiatalabb családok nem új házat építettek, hanem régi házat vásároltak meg és újítottak fel.

A lakosság szinte teljes egészében saját tulajdonú lakásban él. A lakások 64 %-a egy-két szobás, 36 %-a 3 szobás vagy ennél is több. Komfort fokozatukból hiányzik a szennyvízelvezetés modernizációja.

A településen maximálisan biztosított a vezetékes telefonhálózat, az internet hozzáférés, valamint a mobil telefonszolgáltatók közül mindegyik szolgáltatás elérhető.

A községben egyéb műholdas műsorszolgáltatók nyújtanak igény szerint szolgáltatást.

a) bérlakás-állomány

Rábatöttös községben nincsenek bérlakások. Az önkormányzatnak Rum és Zsenye községekkel közös tulajdonban lévő ingatlanai vannak, melyek Rum községben található.

b) szociális lakhatás

Településünkön szociális lakás céljára nem áll rendelkezésre ingatlan.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

A község területén nincs olyan nem lakáscélú ingatlan, melyet lakás céljára használnának.

e) lakhatást segítő támogatások

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2016	n.a.	0
2017	n.a.	13
2018	16	14
2019	23	4
2020	23	2
2021	23	n.a.

Forrás: TelR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A lakhatási feltételeket a lakásfenntartási támogatásokkal segíti az önkormányzat. A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászorult személyeknek, családoknak az általuk lakott lakás vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásai viseléséhez nyújtott hozzájárulás.

A lakásfenntartási támogatást a lakásfenntartással összefüggő azon rendszeres kiadásokhoz kell nyújtani, amelyek megfizetésének elmaradása a kérelmező lakhatását a legnagyobb mértékben veszélyezteti. (villanyáram-, a víz- és a gázfogyasztás, a távhőszolgáltatás, a csatornahasználat és a szemétszállítás díjához, a lakbérhez vagy az albérleti díjhoz, a lakáscélú pénzintézeti kölcsön törlesztő részletéhez, a közös költséghez, illetve a tüzelőanyag költségeihez)

2015. március 1-től a jogszabály változások már lakásfenntartási támogatás megállapítását nem teszik lehetővé. Minden önkormányzatnak helyi rendeletében kellett szabályozni, hogy települési támogatásként és rendkívüli települési támogatásként milyen feltételeket alapján és milyen címen nyújt támogatást a rászorulóknak részére.

Rábatöttös Község Önkormányzata a szociális rendeletében meghatározottak szerint többek között a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez is nyújt települési támogatást pénzbeli, illetve természetbeni formában.

Rábatöttös Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a szociális és gyermekjóléti ellátásokról szóló 6/2021.(VIII.10.) önkormányzati rendelete értelmében támogatásban részesíti azokat a családokat, akik Rábatöttös községben állandó lakosok, vagy rövid időn belül állandó lakosokká válnak és építkezni szándékoznak ennek feltételül jogerős építési engedéllyel rendelkeznek és jogerős használatba vételi engedélyük még nincs; illetve azokat a családokat, akik a településen üres lakást vásárolnak.

képviselő-testület rendelete lehetőséget biztosít még vissza nem térítendő támogatás igénylésére. Ezeket a használt lakást vásárlók is kérhetik.

f) eladósodottság

Az önkormányzatnak pontos adata nincs arról, hogy milyen mértékű az eladósodottság a településen élők körében.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A települést autóbusz járással lehet megközelíteni, mely alkalmazkodik a vidékre munkába, iskolába járók igényeihez.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

Rábatöltös településen nincs telep, szegregátum.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Az önkormányzatok számára jogszabály kötelezően ellátandó feladatként írja elő az egészségügyi alapellátásról való gondoskodást. Ez az alapján a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziorvosi,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

Az egészségügyi ellátás a településen a háziorvosi ellátás útján történik. A háziorvosi szolgálatot a Megyei Egészségbiztosító Pénztár finanszírozza. Az ellátás a lakosságszámtól függő fix finanszírozás, amit kiegészít a kártyával bejelentkezett betegek utáni teljesítménydíjazás.

Az egészségügyi alapellátáshoz csatlakozó Háziorvosi Központi Ügyeleti feladatokat külön megállapodás alapján biztosítják. A járóbeteg-szakellátás és fekvőbeteg ellátás Szombathelyen valósul meg.

A település egészségügyi szolgálatát 1 asszisztens közreműködésével kisebb-rövidebb időszakokban helyettesítő háziorvosok látják el. Az orvosok Rumban rendelkeznek. Délután 4 órától másnap reggelig és hétvégenként a központi orvosi ügyeleten, Szombathelyen vehető igénybe a szükséges orvosi ellátás. A település kisbusza igény szerint biztosítja a vérvételre és orvosi vizsgálatra azon betegek szállítását, akik nem tudják megoldani az ájtutást Rumba.

A településen lakók a fogorvosi ellátást legközelebb Rumban vehetik igénybe, de lehetőség van más településen Szombathelyen, illetve Sárváron is. Rum, Rábatöttös és Zsennye községben 1 védőnő látja el a gyermekek alapvető egészségügyi ellátásával kapcsolatos feladatokat.

2016.évben a háziorvos csaknem 10 évnyi szolgálati viszony után felmondta Rum Község Önkormányzatával a háziorvosi feladatok ellátására kötött feladat-ellátási megállapodást, melynek következtében a praxisjog Rum község Önkormányzatára szállt vissza. Az ellátás folyamatosságának biztosítása érdekében Rum, Rábatöttös és Zsennye községek Önkormányzatai megállapodást kötöttek egymással a háziorvosi feladatok ellátására.

2017. évtől 2022. június 30-ig Rum község önkormányzat alkalmazásával ismét állandó háziorvosa lett a településeknek. 2022 július eleje óta a körzetnek ismét nincs állandó háziorvosa, az egészségügyi alapellátást helyettesítő orvosok látják el. A központi orvosi ügyeletet szombathelyi telephellyel 2015. november 1 óta a Szombathelyi Kistérség Többcélú Társulása biztosítja a vidéki betegek részére.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	0	0	0	0	0,00
2017	0	0	0	0	4	1,00
2018	0	0	0	0	4	1,15
2019	0	0	0	0	3	1,00
2020	0	0	0	0	2	0,16
2021	0	0	0	0	0	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A helyi háziorvos a felnőttek és a gyermekek ellátását is biztosítja.

Azok, akik gyermekük ellátásával mégis gyermekorvost bíznának meg legközelebb Ikerváron, Sárváron vagy Szombathelyen tudják ezt az ellátást igénybe venni. Gyógyszertár legközelebb a 4 km-re lévő Rumban, illetve a 19 km-re lévő Szombathelyen érhető el.

A természetben nyújtott támogatások köréből kiemelkedik a közgyógyellátásban részesülők száma. Valamennyien alanyi jogon jogosultak közgyógyellátásra. A gyermekek közül azok a gyermekek, akik után szüleik magasabb összegű családi pótlékban részesülnek, a felnőttek közül pedig azok, akik rokkantsági ellátásban, rokkantsági járadékban, illetve hadigondozotti ellátásban részesülnek.

Az alanyi jogon járó közgyógyellátás megállapítása 2013. január 1-től a járási hivatal feladat és hatáskörébe tartozik.

2015. március 1-től méltányossági közgyógyellátás alapján közgyógyellátási igazolvány kiállítása nem lehetséges, az önkormányzat rendkívüli települési támogatás révén nyújt támogatás a gyógyszerköltségek enyhítésére.

Ápolási díjban Rábatöttösön az részesülhet, aki súlyosan fogyatékos, vagy 18 éven aluli tartósan beteg hozzátartozóját ápolja. Az ápolási díj összege az ápolott személy szakértői véleménye alapján megállapított ápolási szükséglete szerint különböző összegű, az öregségi nyugdíjminimum 100%-a, illetve 130%, illetve 180 %-a.

Ápolási díjmegállapításának feladat és hatásköre a járási hivatalt illeti meg.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Kötelező jellegű népegészségügyi szűrések már nem léteznek. A hozzáférhető rendszeres, ún. behívóleveles szűrések vannak manapság, például méhnyak és emlőszűrés, tüdőszűrés. Kötelezően elrendelt szűrővizsgálat járványügyi indokkal lehetséges, ezek nem tartoznak a népegészségügyi szűrések közé. A szűrővizsgálatokat különböző intézményekben a közeli városban, vagy a házi orvos által helyben szervezett szűréseken vehetik igénybe, de az ezeken való részvételről a településen nem rendelkeznek adatokkal.

A kisgyermekkorban, óvodás korban és iskoláskorúak körében kötelező oltások és státusz vizsgálatok elvégzését a gyermekorvos ill. védőnő folyamatosan végzi. A házi orvos egyben az iskolaorvos is. A kötelező védőoltások jelentősége a településen általánosan elismert, s nem jellemző, hogy maradnának ki gyermekek a védőoltásból. A fogászati szűrővizsgálatokat az iskola-egészségügyi feladatok közt a gyermek fogorvos végzi az önkormányzattal történt megállapodás alapján. Fogászati szűrővizsgálaton prevenció céljal minden tanévben részt vesznek a gyermekek az iskola közreműködésével.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A fejlesztő foglalkozások kisgyermekek, óvodások és iskolások részére szintén csak Szombathelyen biztosított állandó jelleggel a gyógypedagógiai ellátást biztosító Aranyhíd Oktatási Nevelési Központban.

Egészségügyi szakellátás helyben (kórház, sürgősségi ellátás, emlő-szűrő állomás, méhnyak-szűrő szakrendelés és fogyatékos személyek rehabilitációja) nem biztosított. Ezeket az ellátásokat a kb. 25 km-re lévő megyeközpontban, Szombathelyen lehet igénybe venni, akárcsak a rehabilitációs ellátásokat.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Rábatöttös önkormányzata a Rumban működő óvoda konyhájáról biztosítja az étkeztetést. A közétkeztetést vállalkozó végzi, aki 2011. óta lehetőséget biztosít arra, hogy két féle menüből lehet választani, melyből az egyik a reform étkezés feltételeinek megfelelően összeállított.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Településünkön kb. 4 éve kialakításra került a futball-pálya korszerű öltözővel, parkosított környezettel. Megalakult a labdarugó csapat is, mely a területi bajnokságban szerepel. A fiatalok lelkesedésének köszönhetően nagyon szép eredményeket értek el, és nagyon összekovácsolta a községben élőket. A kisgyermekek számára az Európai Unió előírásoknak megfelelő játszótér kialakítását is sikerült pályázati támogatással megvalósítani.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A települési önkormányzat a szociális alapszolgáltatás feladatai közül az étkeztetést érvényes működési engedéllyel biztosítja. Az ételt az önkormányzat a falugondnoki szolgálat segítségével az igénybe vevők részére házhoz szállítja.

Rábatöttösön 2005 óta működik a falugondnoki szolgálat.

A falugondnok ellátja az étkeztetés feladatait, a házi segítségnyújtást, háziorvoshoz és járóbeteg szakrendelésre szállítja az igénybe vevőket. A felírt gyógyszereket kiváltja és házhoz szállítja. Közreműködik a szociális támogatások igénybevételében és a támogatások kifizetésében is. Figyelemmel kíséri az elesett és szociálisan hátrányos körülmények között élő, egyedül élő emberek életét. Segíti a rászorultakat hivatalos ügyeik intézésében. Kirándulásokat szervez és bonyolít a helyben lakó gyermekek, idősek számára. Segíti a helyi közigazgatás munkáját.

A házi segítségnyújtás feladatait Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzatával kötött megállapodás alapján a Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti szolgálat szociális gondozója látja el. A gyermekjóléti szolgálat és családsegítés feladatai jogszabályváltozás következtében összevonásra kerültek és így az összevont család- és gyermekjóléti feladatokat továbbra is a Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat látja el.

g) drogprevenciós szolgáltatások;

Rábatöttös településen nem elérhető a drogprevenciós szolgáltatás, legközelebb Sárváron, illetve Szombathelyen, illetve időszakonként egyéb ismeretterjesztő programok szervezése során a nagyobb szomszéd településeken, oktatási intézményekben vehető igénybe.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Az önkormányzatnak nincs tudomása és adata arra vonatkozóan, hogy hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése lenne tapasztalható a szolgáltatások nyújtásakor.

Panasz a szolgáltatások ellátásával kapcsolatosan nem érkezett az önkormányzathoz.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

A pénzbeli ellátások és a közszolgáltatások szervezése során pozitív diszkriminációval segíti az önkormányzat a célcsoportokhoz tartozókat. Ez részben a helyi rendeletben szabályozási eszközökkel, részben eljárások bevezetésével történik.

(Ilyen támogatások a különböző címeken adott települési támogatások, szociális tűzifa juttatás, étkezési kedvezmény biztosítása, karácsony tájékán a nyugdíjban és nyugdíjszerű ellátásban részesülők támogatása)

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2016	n.a.
2017	n.a.
2018	n.a.
2019	n.a.
2020	n.a.
2021	n.a.

Forrás: Önkormányzati adat

Rábatöttös községben népkonyha nem található. A szociális rászorultak étkeztetését a működési engedélyben foglaltak szerint szociális főzőkonyháról biztosítja az önkormányzat. Településünkön hátrányos megkülönböztetés nem fordult elő.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

Községünk lakói a Művelődési Házban tartott rendezvények vehetnek részt. Itt kerülnek megrendezésre a különböző ünnepi megemlékezések, gyermekek számára a Mikulás-est. Minden évben megrendezésre kerül a Falunap melyen kulturális és sportprogramok vannak. A Cicellei Aranyháromszög Kulturális Egyesület rendezésében kerül sor évek óta a „Kulturális Napok” rendezvénysorozatra, mely több napon át tart és Rum, Rábatöttös és Zsenye községek támogatásával kerül lebonyolításra. A rendezvény programjai a Cicellei-templomban és a zsenyei kastélyban történnek.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2019)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
0	igen	329	1

Forrás: TelR, KSH Tstar

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Nincs konfliktus a településen

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

Rábatöttös községben többen végeznek önkéntes munkát. Így működik a helyi Tűzoltó-egyesület, és a Vöröskereszt helyi szervezete. A lakosság részéről nagy számban vesznek részt a település szépítése, tisztántartása érdekében.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

Rábatöttösen nincs jelen nemzetiség, így a más nemzetiségekhez tartozók kulturális identitásának megőrzése céljából speciális intézkedések nem jellemzőek településünkön.

e) helyi lakossági önszerveződések.

A helyi lakosság időről időre megvalósít valamilyen önszerveződést, ami a közösségben rejlő potenciál jelentőségét jelzi.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Rábatöttös községben nincs nemzetiségi önkormányzat.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
nincs önkormányzati tulajdonú szolgálati lakás	szolgálati lakás kialakítása meglévő épület felújításával

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2021)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	132	109	241	54,77%	45,23%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			11	4,56%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	19	14	33	7,88%	5,81%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	2	2	4	0,83%	0,83%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A 18 éven aluliak száma az elmúlt években fokozatosan csökkent, mind országos, mind kistérségi, mind megyei, mind a település vonatkozásában.

A gyermekszám folyamatos csökkenésének okai egyrészt az általános társadalmi jelenségek, szemléletmódbeli változások rovására írhatók, másrészt pedig a családtámogatási és foglalkoztatáspolitikai jellemzőkben keresendők.

Az utóbbi időben némi emelkedés volt tapasztalható a gyermekek számát tekintve, ez azonban mégsem jelenti azt, hogy jelentősen meg fogja haladni a gyermekek száma az idősek számát. Az öregedési index csökkenése emiatt csak átmenetinek tekinthető.

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2016	0	0
2017	0	0
2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A gyermek veszélyeztetettség: olyan-magatartás vagy mulasztás következtében kialakult-állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja, vagy akadályozza. Olyan állapotról van szó, amelynek kialakulásában számtalan tényező játszhat közre a szülők, a környezet vagy éppen a gyerek részéről.

A veszélyeztetettség nem akut állapot, hanem egy folyamat, amelynek során a gyermek magatartásában, állapotában deviáns tünetek jelennek meg. A veszélyeztetettség okai lehetnek elsősorban környezeti, magatartási, anyagi, egészségi okok, továbbá alkoholizmus, bántalmazás, elhanyagolás, lakáskörülmények, bűncselekmények, tankötelezettség elmulasztása miatti veszélyeztetettség.

A gyermekek védelmének rendszere ezeket a veszélyeztetettségeknek a feltárását és orvoslását hivatott végezni. Fontos filozófiája a prevenció és egyik eszköze pedig a védelembe vétel, mely a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a gyermekvédelmi törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 15. § (1) bekezdése szerinti pénzbeli és természetbeni ellátások a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, a gyermektartásdíj megelőlegezése, az otthonteremtési támogatás és az ezekkel összefüggő egyéb kiegészítő jellegű támogatások.

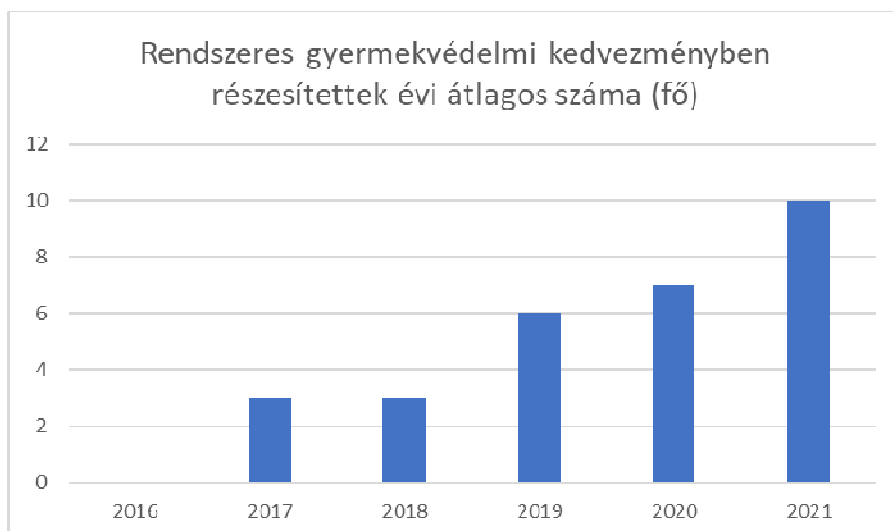
A gyermek védelembevételét az illetékes gyámhatóság akkor rendeli el, ha a gyermek veszélyeztetettsége olyan mértékű, hogy az szorosabb családgondozói kontrollt igényel. Ilyenkor a gyámhatóság a védelembe vételt elrendelő határozatban meghatározza a gyermek, illetve a törvényes képviselői számára azokat a magatartási szabályokat, amelyeket be kell tartani annak érdekében, hogy a gyermek veszélyeztetettsége csökkenjen és ellátása, nevelése a családban megmaradhasson.

2013. január 1-től a gyermekek védelembe vétele és egyéb gyerekvédelmi hatósági feladatokban a jegyző helyett a járási hivatal gyámhivatala jár el.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2016	0
2017	3
2018	3
2019	6
2020	7
2021	10

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A települési önkormányzat jegyzője, törvény szerinti jogosultság esetén, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot állapít meg egy év időtartamra, az arra rászoruló gyermekek részére (Gyvt.18.§ (1) bekezdés és 19-20/A.§).

A gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményére, az eseti támogatásra, valamint egyéb kedvezményekre.

Az ellátás rászorultsági alapon jár, a támogatás megállapítása a család egy főre jutó jövedelmétől függ. A jövedelem vizsgálatnál az öregségi nyugdíjminimumhoz viszonyítjuk a család egy főre jutó jövedelmét. Az öregségi nyugdíjminimum 2008 óta nem emelkedett, a minimálbér pedig igen. Emiatt nagyon sokan kiszorulnak az ellátásból. Jellemzően a gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek az egyedülálló szülők vagy a munkanélküli, közfoglalkoztatásban részesülő szülők gyermekei.

A minimálbér emelkedésével ma már az a gyermek sem igazán részesülhet gyermekvédelmi kedvezményben, akit valamelyik szülője egyedül nevel és a másik szülő nem fizet gyermektartásdíjat gyermeke után. Pedig minimálbérből egyedül nevelni egy vagy két gyermeket anyagilag nagyon megterhelő.

Rábatöttös esetében emelkedő értékek mutatkoznak, ezt a növekvő számot az is eredményezheti, ha 1 család több gyermekkel költözik a településre. Az ő esetükben nagyobb az esélye annak, hogy alacsony az egy főre jutó jövedelemük, így beleférnek az ellátásba. Az egy főre jutó jövedelemhatár ugyanis család esetében, ha a szülő egyedül neveli gyermekét vagy gyermekeit 41.325 Ft, ha családban nevelkednek 38.475 Ft, 2022. szeptember 1. óta a veszélyhelyzeti szabályok következményeire figyelemmel az egy főre jutó jövedelem határt felemelték a családban nevelkedő gyermekek esetében 47025 Ft-ra, ha a szülő egyedül neveli a gyermekét vagy gyermekeit 51.300 Ft-ra.

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

A gyermekek iskola kezdésének, óvoda kezdésének támogatására és egyéb a gyermekeket érintő támogatás igénye esetén az önkormányzat, átruházott hatáskörben a polgármester Rábatöttös Község Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális és gyermekjóléti ellátásokról szóló 6/2021.(VIII.10.) önkormányzati rendelete alapján nyújt támogatást.

A szociális ellátás terén az igénylők száma mind a regionális, mind pedig az országos átlag alatt van. Jellemzőbb inkább egy-egy család kiemelt támogatási, segélyezési igénye. Rábatöttös önkormányzata tanévkezdési támogatást biztosít valamennyi óvoda és iskola gyermek részére.

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2016	0	2	2
2017	3	2	5
2018	3	1	4
2019	4	0	4
2020	4	0	4
2021	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TelR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

A gyermekek megfelelő étkezésének alapfeltétele az egészséges étkezés. A mélyszegénységben élő gyermekek közül otthon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű egészséges táplálékhoz, ezért is fontos az önkormányzat által szervezett intézményekben történő közétkeztetés.

Rábatöttösön nem működik sem iskola sem óvoda.

A gyermekek elsősorban a rumi oktatási- nevelési intézményekbe járnak, az étkezést napközben itt tudják igénybe venni.

Az 1997. évi XXXI. törvény 2015. szeptember 1-jén hatályba lépő módosítása jelentős változásokat hozott a gyermekétkeztetés területén.

2015. szeptember 1-től a gyermekétkeztetés során az intézményi térítési díj 100%-át normatív kedvezményként kell biztosítani

- a) a bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek után, ha
 - aa) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
 - ab) tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,
 - ac) olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
 - ad) olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkel csökkentett összegének 130%-át, vagy
 - ae) nevelésbe vették;
- b) az 1–8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló után, ha
 - ba) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy
 - bb) nevelésbe vették;
- c) azon a) és b) pont szerinti életkorú, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek után, akit fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó intézményben helyeztek el;
- d) az 1–8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló után, ha

- da) nevelésbe vették, vagy
- db) utógondozói ellátásban részesül.

A gyermekétkeztetés során az intézményi térítési díj 50%-át normatív kedvezményként kell biztosítani

- a) az 1–8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló után, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül;
- b) az 1–8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló után, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek, feltéve, hogyha a tanuló nem részesül ingyenes étkezésben;
- c) a tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek után, feltéve, hogy az nem részesül ingyenes étkezésben.

A központi jogszabály módosításának köszönhetően a rábatöttösi gyermekek közül nagyon sokan részesülnek kedvezményben, elsősorban amiatt, mert családjukba az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a nettó minimálbér 130 %-át. Ezen támogatás igénybevételehez a szülőknek csak nyilatkozniuk kell az egy főre jutó jövedelmükről, bizonyítaniuk nem kell.

- e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

A településen nincs olyan gyermek, akinek nem magyar az állampolgársága.

- f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

A településen nincs ilyen gyermek nem releváns.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Rábatöttös községben szegregátumok nem alakultak ki. A lakások belterületen épültek, külterületen és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások nincsenek. A település ugyan két részből áll és a kis lélekszámú település tovább tagozódik, a közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, valamint a közösségi közlekedéshez való hozzáférés mindenki számára egyformán biztosított, így a gyermekek esélyegyenlőségének biztosítását, a településen élőknek a helyi gyermekvédelmi ellátó rendszerhez való hozzáférés ugyancsak biztosított.

Településünkön nincsen szegregált környezetben élő gyermek.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A helyi gyermekvédelmi ellátórendszer szolgáltatásokkal, támogatásokkal segíti az arra rászoruló családokat a gyermek nevelésében, megfelelő támogatások és szolgáltatások nyújtásával, elérhetőségével. A helyi rendszer működtetésének fő feladata, célkitűzése, hogy a veszélyeztetettség kialakulását megelőzze.

A megelőző tevékenység, a teljes szolgáltató rendszert átfogó intézményhálózaton keresztül valósul meg.

Az intézményhálózat egyes részterületein (egészségügyi, szociális ellátás, foglalkoztatás, lakásügy, oktatás, gyermekvédelem) fontos meghatározni az egymással összhangban álló és egymásra épülő intézkedéseket.

Ezen intézkedések célja, hogy a gyermek már megszületésétől kezdve egyenlő esélyekkel induljon, vagy segítsen az esélyek javításban.

A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzet fogalmának meghatározása nem egységes a gyermekvédelem területén.

A hátrányos társadalmi helyzetben azok a személyek, illetve családok élnek, akiknek a szükséglet-kielégítési lehetőségei, életkörülményei, lehetséges életmódja a társadalom többségénél lényegesen rosszabb. A hátrányok mérhetővé tételéhez a társadalmi státusz meghatározó tényezőit kell ismernünk. Ez a helyzet több dimenzió együtteseként alakul ki. Ezek a dimenziók: fogyasztás, kultúra, életmód, érdekérvényesítés, lakás, lakókörnyezet, anyagi színvonal, munkamegosztás.

Ezek tehát azok a státuszdimenziók, amelyek meghatározzák az egyének és családok tipikus helyzetét. Tapasztalati alapon ezekhez soroljuk még az egészségi állapotot (tartós betegség, fogyatékoság), a nemet (férfiak előnye a nőkkel szemben), az etnikumhoz tartozást (cigánysággal szembeni előítéletek) és esetenként az életkort (fiatalok előnye az idősekkel szemben). A hátrányok általában vonzzák egymást, az előnyök átválthatósága korlátozott.

Hátrányos társadalmi helyzetűnek ezek után, - a társadalmi státusz fogalmát is felhasználva - azokat nevezhetjük, akiknél egynél több hátrány jelentkezik, amit nem tudnak kompenzálni, és élethelyzetük javítására önmaguk nem képesek. A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek státuszdimenziók szerinti besorolása akár nagyon szubjektív is lehet.

A hátrányos helyzet, valamint a halmozottan hátrányos helyzet megállapítására vonatkozó szabályozásban jelentős változások következtek be.

2013. augusztus 31. napjáig a közoktatásról szóló 1993. évi LXIX. törvény 121. §-ának 14. pontja tartalmazta a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló fogalmát. A közoktatási törvény fent hivatkozott pontja alapján hátrányos helyzetű gyermeknek, tanulónak minősült az, akinek családi körülményei, szociális helyzete miatt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította; míg ezen csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetűnek az a gyermek, tanuló minősült akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője – a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint – óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetében a tankötelezettség beállásának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen; továbbá az a gyermek, az a tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek.

2013. szeptember 1-jei hatállyal ezen fogalmak a Gyvt.ben kerültek szabályozásra, és így e tény fennállásának megállapítása a gyermekvédelmi gondoskodás körébe tartozó hatósági intézkedésekké vált, hiszen a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzet megállapítására a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódóan kerülhet sor. A jegyző a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálásával egyidejűleg – külön döntésben, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsággal egyező időtartamra – megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását. A hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítását követően is

kérelmezhető. Fenti időponttól kezdődően a Gyvt. 67/A. §-a (1) bekezdésének értelmében **hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:**

a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Hivatkozott § (2) bekezdése szerint **halmozottan hátrányos helyzetű**

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)–c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

Hátrányos helyzetű gyermekek részére igénybe vehető egyéb kedvezmények:

Ingyenes tankönyvellátás, eltérő (kedvezőbb) előírások az óvodai elhelyezés megszűnésére, eltérő (kedvezőbb) szabályok a tanulói jogviszony megszüntetésénél, térítésszint-mentesség a közoktatási szolgáltatásoknál, iskolaotthonos nevelésben biztosított kedvezmény, tehetséggondozó programban való részvétel, ösztöndíjakra való pályázás, előnyben részesítés a felsőoktatási intézménybe való felvételnél, közműfejlesztési támogatás, jogi szolgáltatás szempontjából rászorultság, bölcsődei felvételnél előnyben részesítés, életkezdési támogatásban részesült további támogatása, védendő fogyasztó, személyes költségmentesség a közigazgatási hatósági eljárásban, szociális célú nyári gyermekétkeztetés.

Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére igénybe vehető egyéb kedvezmények:

Ingyenes oktatásban való részvétel és kollégiumi ellátás, beleértve az első alapfokú művészetoktatásban való részvételt is, képesség-kibontakoztató felkészítésben való részvétel, útravaló ösztöndíj csomag a középiskolások részére.

Hátrányos helyzetű gyermekek száma tekintettel arra, hogy a községben a rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma is alacsony – elhanyagolható.

- a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A gyermekekkel való kapcsolat felvétel első színtere a védőnői ellátás.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő

2016	0	n.a.	n.a.
2017	0	6	42
2018	0	4	49
2019	0	8	46
2020	0	12	71
2021	0	14	84

Forrás: TelR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A védőnői feladatok ellátására Rum, Rábatöttös és Zsennye községek megállapodást kötöttek. Ennek értelmében a védőnő székhelye Rumban található, ezért az álláshely is Rum községnél számít mutatónak.

A védőnői körzethez három település tartozik: Rum, Rábatöttös és Zsennye.

A védőnő a körzeti munka mellett látja el a Rumban található, óvodát és a nyolc osztályos általános iskolát.

Védőnői Tanácsadó csak Rumban van, ahol a védőnő a gyermekeket fogadni tudja. A védőnő rendszeresen jár a csatolt községekbe, így Rábatöttösre is családlátogatásra.

A három településen jelenleg a 2021-es adatok szerint összesen 255 fő 0-17 éves gyermek él.

Rábatöttösön a 17 éven aluliak száma 41 fő. Az ő ellátásukat 0-7 éves korig otthonukban és az óvodában a védőnő biztosítja, a rumi általános iskolába járó rábatöttösi gyermekek ellátását szintén a helyi védőnő látja el. A helyben élő, középfokú tanulmányokat folytató gyermekek ellátásáról az adott középfokú oktatási intézményben működő védőnő gondoskodik.

A védőnői ellátás szempontjából figyelembe vehető Rábatöttös községben lakóhellyel rendelkező 0-7 éves gyermekek száma: 2017-ben 12 fő, 2018-ban 8 fő, 2019-ben 16 fő, 2020-ban 18 fő, 2021-ben 18 fő.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	0	0	n.a.	n.a.
2017	0	0	0	n.a.	n.a.
2018	0	0	0	n.a.	n.a.
2019	0	0	0	n.a.	n.a.
2020	0	0	0	n.a.	n.a.
2021	0	0	0	n.a.	n.a.

Forrás: TelR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Rábatöttös községben gyermekorvos nem működik, a gyermekek ellátását is a háziorvos végzi, aki egyben az iskolaorvosi feladatokat is ellátja. A háziorvos a településen korábban heti egy alkalommal tartott rendelőt, de 2022 nyara óta csak Rumban van rendelő. Ennek oka, hogy a háziorvosi feladatokat helyettes háziorvos látja el, aki a külközségekben nem tart rendelőt. A falugondnoki szolgáltatnak köszönhetően, azonban a háziorvosi ellátás igénybevétele nem okoz gondot. A rumi Egészségházban a fogorvosi ellátás is biztosított, és hetente két alkalommal vérvétel is történik. A fizioterápiás ellátást Szombathelyen magasabb színvonalon tudják ellátni, ugyanitt működnek a szakorvosi ellátások is. A rumi rendelőkre történő utazáshoz a lakosságnak lehetősége van a falugondnoki buszt igénybe venni.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A gyermekkorú személyek speciális egészségügyi, szociális és oktatási ellátási igényeire, korai fejlesztésre, rehabilitációjára a közeli megyeszékhelyen működő korai fejlesztő központban van lehetőség.

Ezeket a speciális ellátásokat igénybe vevő gyermek számáról az önkormányzatnak tudomása nincs.

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 38. §-a értelmében a gyermekjóléti alapellátásnak hozzá kell járulnia a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez.

A gyermekvédelmi törvény 15. § (2) bekezdésébe tartozó és a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások (2012. december 31-i hatályos szabályozás szerint):

- a) a gyermekjóléti szolgáltatás,
- b) a gyermekek napközbeni ellátása,
- c) a gyermekek átmeneti gondozása.

Gyermekjóléti szolgáltatás, gyermekjóléti alapellátások biztosításának módja

Az önkormányzat gyermekjóléti alapellátásként biztosítja a gyermekjóléti szolgáltatást és a gyermekek napközbeni ellátása keretében a bölcsődei, óvodai és iskolai napközis foglalkozást.

A gyermekjóléti szolgáltatást feladatainak ellátását Rábatöttös község 2007. január 1-től Szombathelyi Kistérség Többcélú Társulása keretén belül a szombathelyi székhelyű Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ intézménye útján biztosította.

A jogszabályi változások következtében 2016. január 1. napjától a közös hivatal székhely településének kötelezettsége biztosítani a gyermekjóléti szolgáltatás feladatait a közös hivatalhoz tartozó valamennyi település esetében. Így a Vasszécsenyi Közös Önkormányzati Hivatal székhely települése Vasszécseny Község Önkormányzata 2016. január 1-től feladatellátási megállapodást kötött Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzatával. Ez alapján a gyermekjóléti szolgálat feladatait változatlan formában továbbra is a Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ családgondozója látja el Rábatöttös településen. A családgondozói tevékenységet a településen 1 fő családgondozó végzi.

Rábatöttös községben gyermekjóléti alapellátásban részesülők száma 2021 évben: 9 fő, 2 család.

- a) gyermekek veszélyeztetettségének okai: szülő életvitele, családi-kapcsolati konfliktus volt
- b) jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai:

A gyámhatóság tapasztalata szerint a jelzőrendszer tagjainak együttműködése jó, a szervek döntő többsége egymással szoros kapcsolatot tart.

A gyámhatóságnak napra kész munkakapcsolata van a családgondozóval, a gyermekjóléti szolgálat munkatársával, az iskola és az óvoda ifjúságvédelmi felelősével, a védőnővel, valamint a háziorvossal. Fontos szerepe van munkánk során a megelőzésnek és így a jelzőrendszernek: a családokkal történő megfelelő foglalkozás és odafigyelés eredménye, hogy a gyermekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődése nincs veszélyeztetve.

- e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

Rábatöttösön óvoda és iskola sincs. A rábatöttösi gyermekek napközbeni ellátását a környék - tömegközlekedési eszközzel, a falugondnoki szolgálat segítségével és egyéni úton is rövid időn belül könnyen és jól megközelíthető - oktatási-nevelési intézményei

biztosítják. A gyermekek átmeneti gondozását (helyettes szülő, gyermekek és családok átmeneti otthona) a községben egyelőre nem lehet megoldani, de még nem is volt rá igény.

Településünkön bölcsőde nem működik, ezt a szolgáltatást Szombathelyen, vagy Vasszécsenyben van lehetősége igénybe venni a kisgyermekes szülőknek.

Nemsokára mini bölcsőde nyílik a szomszédos Rum és Csempeszkopács településeken is, ahol max. 7-7 férőhellyel további esély nyílik a kisgyermekek bölcsődei elhelyezésére.

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyerekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	0	0	0	0	0	0	0	0
2017	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A településen bölcsőde nem működik. Jelenleg legközelebb Vasszécsenyben és Táplánszentkereszten van bölcsőde, de a közeljövőben a közeli Rum és Csempeszkopács település is megszerezzi a bölcsőde működéséhez szükséges működési engedélyt, így megnő a térségben lakó 3 év alatti gyermekek napközbeni ellátásának lehetősége.

f) gyermekvédelem

A gyermekek védelme, a gyermekjóléti szolgálat biztosítása kötelező önkormányzati feladat. A gyerekvédelem középpontjában a meghatározó szereplő a gyermekjóléti szolgálat által működtetett észlelő és jelző rendszer áll. Fő feladata a prevenció. A már kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a megfelelő családgondozást a gyermekjóléti szolgálat biztosítja.

A szolgálat munkatársa kéthetente, illetve szükség szerint látja el a családgondozói feladatokat: rendszeres kapcsolatot tart a jelzőrendszer tagjaival, így többek között az iskola ifjúságvédelmi felelősével és az óvoda vezetőjével, védőnővel. Prevenciós tevékenységet végez, tájékoztatást nyújt a gyermeki jogokról és kötelezettségekről, másrészt egyéni esetkezelést végez, javaslatot tesz gyermekvédelmi gondoskodás-védelembe vétel- alkalmazására, egyéni gondozási tervet készít.

A gyermekvédelmi törvény a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó intézményként nevezi meg az iskolát, és ezzel együtt meghatározott gyermekvédelmi feladatot ró a

köznevelési intézményekre. Az intézmények kötelesek jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál, valamint hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása esetén. A rumi iskolában ifjúságvédelemmel 1 fő pedagógus foglalkozik.

A gyermekek védelmét szolgálják a pénzbeli és természetbeni ellátások is, melyeket központi jogszabályok és helyi rendeletek szabályoznak.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A község önállóan ilyen ellátást nem nyújt. Szükség esetén a szolgáltatásokat a közeli városban vehetik igénybe a rászorultak. Az információk szerint azonban a krízis helyzetbe került családok elhelyezésére a családok átmeneti otthona férőhely hiányában más településen lakóhellyel rendelkező családok részére nem kínál. Problémát jelent számukra a szombathelyi családok elhelyezése is. Krízis helyzetbe került várandós anya elhelyezésére Vas megyében információink szerint nincs mód. Végszükség esetén a krízis helyzetbe került, ellátatlan gyermek ideiglenes elhelyezéséről az illetékes gyámhatóság gondoskodik.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Településünkön a sportpályát bármikor használhatják a lakosok. A Művelődési házban működik a könyvtár, és a nagyterem is rendelkezésre áll a szabadidő eltöltéséhez.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei) ingyenes tankönyv

A gyermekétkeztetés a rumi óvodában és iskolában biztosítva van a gyermekek számára. A gyermekek nyári étkeztetésére is lehetőség van, bár az elmúlt években erre igény nem volt. A tankönyv az általános iskolában tanulók részére ingyenesen biztosított.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Településünkön gyakorlatilag minden gyermekeknek szóló program lehetővé teszi az eltérő kultúrájú vagy családi háttérű gyermekek közti kapcsolatok kialakulását, az intézményi, települési rendezvények abban a szemléletben kerülnek megszervezésre, hogy minden gyermek számára igényes szabadidős programot biztosítson származástól, anyagi helyzetétől családi kapcsolatoktól függetlenül

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs problémára vonatkozó jelzés nem érkezett az önkormányzathoz.

- l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

Rábatöltös község szociális rendelete értelmében települési támogatást nyújt.

Az önkormányzat szociális rendelete értelmében a községben állandó lakóhellyel rendelkező nőt gyermeke születése esetén kérelemre az önkormányzati rendeletben rögzített feltételek teljesülése esetén támogatásában részesíti.

A felsőfokú tanulmányokat folytató tanulók részre havonta biztosít támogatást az önkormányzat a BURSA ösztöndíj program keretében.

A falugondnoki szolgálat, mint szociális szolgáltató szakmai programjának megfelelően lehetővé teszi a környéken lakó gyermekek iskolába való szállítását, versenyekre való utaztatását, egyéb szolgáltatások elérését és a kirándulás megoldását.

Településünkön minden rászoruló részére biztosított a térítésmentes étkezés, ingyen tankönyv, egyéb juttatások. Rumban működő intézményeink kiemelt figyelmet fordítanak arra, hogy a gyermekek ne szenvedjenek hátrányt semmilyen téren.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2016	0	0	0,00
2017	0	0	0,00
2018	0	0	0,00
2019	0	0	0,00
2020	0	0	0,00
2021	0	0	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2016	n.a.	0	0,00
2017	n.a.	0	0,00
2018	n.a.	0	0,00
2019	n.a.	0	0,00
2020	n.a.	0	0,00
2021	n.a.	0	0,00

Forrás: TelR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

Rábatöttös teleülésen hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek nincs. A rábatöttösi gyermekek részére az esetlegesen felmerülő hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetükből fakadó nehézségek megoldásában, kedvezmények biztosításában a szomszédos faluban működő alapfokú oktatási és nevelési intézményekben segítséget nyújtanak.

Rum községben működő iskolánkban a nevelő és oktató munka egyik alapvető feladata a kiemelt figyelmet igénylő tanulók fejlesztése, melynek alapja a tanulók egyéni képességeinek, fejlettségének, ismereteinek figyelembe vétele, a differenciálás; valamint különféle egyéni fejlesztő módszerek és szervezeti formák alkalmazása a tanítási folyamatban.

A munka során kiemelten kezelik

- a sajátos nevelési igényű;
- a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő;
- a kiemelten tehetséges;
- a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók egyéni fejlesztését.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelése, oktatása a többi tanulóval együtt, integrált formában folyik.

A sajátos nevelési igényű tanulók a tanítási órákon túl gyógypedagógus vezetésével – rehabilitációs, rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben – egyéni fejlesztési terv alapján terápiás fejlesztő foglalkozásokon vesznek részt.

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban

Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	0	0	0	0	0	0
2017	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet

Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2016	0	0
2017	0	0
2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

A sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló neveléséhez és oktatásához az alábbi feltételeket biztosítja a rumi iskola:

- a tanuló külön neveléséhez és oktatásához a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógus foglalkoztatása, a neveléshez és oktatáshoz szükséges speciális tanterv, tankönyv és egyéb segédlet,
- egyéni előrehaladású képzéshez, integrált iskolai nevelés - oktatáshoz, fejlesztő neveléshez, fejlesztő nevelés - oktatáshoz, az illetékes szakértői bizottság által meghatározottak szerinti foglalkozáshoz szakirányú végzettségű gyógypedagógus, a foglalkozásokhoz speciális tanterv, tankönyv, valamint speciális gyógyászati és technikai eszközök,
- a fejlesztési területek szakértői bizottság által történő meghatározása.

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2016	n.a.	0	0	0	0	0	0	0
2017	41	0	0	0	0	0	0	0
2018	44	0	0	0	0	0	0	0
2019	40	0	0	0	0	0	0	0
2020	43	0	0	0	0	0	0	0
2021	54	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

A 4.4.2. számú táblázat 3-6 éves korú gyermekek száma a Rumi Játékvár Óvoda körzetébe (Rum, Rábatöttös és Zsennye) tartozó 3-6 éves korú gyermekek lélekszáma.

Rábatöttösön a 3-6 éves gyerekek száma: 2017-ben: 7 fő, 2018-ban 5 fő, 2019-ben 5 fő, 2020-ban 4 fő, 2021-ben 4 fő.

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2016	0	0	0	0,00	0,00
2017	0	0	0	0,00	0,00

2018	0	0	0	0,00	0,00
2019	0	0	0	0,00	0,00
2020	0	0	0	0,00	0,00
2021	0	0	0	0,00	0,00

Forrás: TelR, KSH Tstar

Rábatöttösön óvoda és általános iskola nincs. A gyermekek a közeli Rum település intézményeiben vehetik igénybe az alapfokú oktatás és nevelést.

Az enyhe értelmi fogyatékos, beszéd fogyatékos vagy pszichés fejlődési zavarral küzdő sajátos nevelési igényű, a mozgásszervi, érzékszervi, közép súlyos értelmi fogyatékos, autizmus spektrum zavarral küzdő vagy halmozottan fogyatékos gyermekek nevelés – oktatása a többi tanulóval együtt történik. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók számára fejlesztő foglalkoztatást biztosítanak. A fejlesztő foglalkoztatást az iskolai nevelés és oktatás keretében valósítják meg. Iskolánk gyógypedagógiai nevelésben, oktatásban részt vevő nevelési – oktatási intézmény.

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0

Forrás: TelR, KSH Tstar

1) a fogyatékoság típusának megfelelő szakirányon szerzett gyógypedagógusi, gyógypedagógiai tanári szakképzettséggel rendelkező pedagógusok látják el a tanórai foglalkozásokat, melyeknek elsődleges célja

1a) a sajátos nevelési igényből eredő hátrány csökkentése,

1b) az egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció, rehabilitáció,

1c) az értelmi fogyatékosággal élő tanuló iskolai nevelés – oktatása.

A sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló neveléséhez, oktatásához szükséges speciális szakképzettséggel rendelkező szakembereket az iskola az állami intézményfenntartó segítségével elegendő számban foglalkoztat.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek

Hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés egyetlen általános iskolában semmilyen módon nem fordulhat elő. Rumban működő intézményünk befogadó iskolaként működik, melybe nem csak a beiskolázási körzetből, de 5-6 másik településről is érkeznek tanulók. Évfolyamonként csak egy osztály van, osztálybontás pedig csak az idegen nyelvi csoportok esetében a szabad idegen nyelv választása szerint történik a nyelvet tanuló évfolyamokon. A szegregáció így elképzelhetetlen.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutató eltérések

Mivel Rábatöttösön iskola nincs, ezért az intézmények között az iskolai eredményességében az oktatás hatékonyságában mutató eltérések nem mérhetőek. Megállapítható, hogy a rábatöttösi gyermekek közül az általános iskolát mindenki elvégzi, a bukás, osztályismétlés nem jellemző. Az iskola után minden fiatal továbbtanul, majd a középiskola elvégzése után gyakran főiskolán, egyetemen folytatják a tanulmányaikat.

f) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	0
2017	n.a.	n.a.	n.a.	0
2018	n.a.	n.a.	n.a.	0
2019	n.a.	n.a.	n.a.	0
2020	n.a.	n.a.	n.a.	0
2021	n.a.	n.a.	n.a.	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

A rumi iskolában integrációs felkészítés keretében történik a szociális helyzetből és fejlettségéből eredő hátrányok ellensúlyozása. A gyermekek, tanulók a többi gyermekkel, tanulóval együtt, azonos iskolai osztályban, osztálybontás esetén azonos csoportban vesznek részt a foglalkozáson. A csoportok szervezésénél az érintett gyermekeknek, tanulóknak a többi gyermekekhez, tanulókhöz viszonyított aránya nem haladja meg a jogszabályban meghatározott mértéket. Az integrációs felkészítés megszervezése nem jár együtt a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók elkülönítésével. A tanuló szociális helyzetéből és fejlettségéből eredő hátrányának ellensúlyozása céljából képesség kibontakoztató felkészítést szervezünk, melynek keretei között a tanuló egyéni képességének, tehetségének kibontakoztatása, a fejlődésének elősegítése, a tanuló tanulási,

továbbtanulási esélyének kiegyenlítése folyik. Amennyiben iskolánk – beiratkozás, átiratkozás esetén – az összes felvételi kérelmet helyhiány miatt nem tudja teljesíteni, akkor a halmozottan hátrányos helyzetű tanulókat elsőbbségben részesíti.

Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása

Jelzőrendszer tagjainak együttműködése és a szervek döntő többségének egymással történő szoros kapcsolatfenntartása rendkívül indokolt a gyermekek védelme érdekében, ezért fokozottan törekedni kell arra, hogy ez a jövőben is fennmaradjon, illetve tovább fejlődjön.

A rendszeresen megtartásra kerülő észlelő és jelzőrendszeri esetmegbeszélések figyelemmel kísérése.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Gyerekek, és a fiatalok mozgási, szórakozási lehetőségeinek bővítése	Játszóterek felújítása, bővítése

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A nők és férfiak közötti egyenlőtlenség okai, mely jelenleg is észrevehető a mai magyar társadalomban a szocializációs folyamatok legmélyebb gyökerei között keresendő. Nem könnyű tenni ellene. Nagyon nehezen észrevehető, mert sokszor maguk a nők azok, akik tiltakoznak, ha arról van szó, hogy a mindennapi életükben hátrányt szenvednek-e el a férfiakhoz képest. A nemek közötti hátrányos megkülönböztetést az Alaptörvény és a Munka Törvénykönyve is tiltja, de az egyenlőtlenség felszámolása érdekében jogszabályi szinten alig történik valami.

A nők és férfiak eltérő társadalmi helyzetű csoportok. Eltérő helyzetüket különböző szükségleteik, speciális, éppen nemük miatt rájuk jellemző problémáik tartják fenn.

A két nem közötti egyenlőtlenség megszüntetésének egyik eszköze a települési esélyegyenlőségi programban meghatározott célok, intézkedések.

Magyarország szinte minden településére jellemző, hogy kisgyermekkorban a nők száma kevesebb, az életkor előre haladtával a férfiak száma fokozatosan csökken és időskorúak között már jellemzően a nők száma több. A népesség nemek szerinti megoszlása a népességen belül helyi szinten is jól mutatja, hogy a nők átlagosan magasabb életkort érnek meg, mint a férfiak

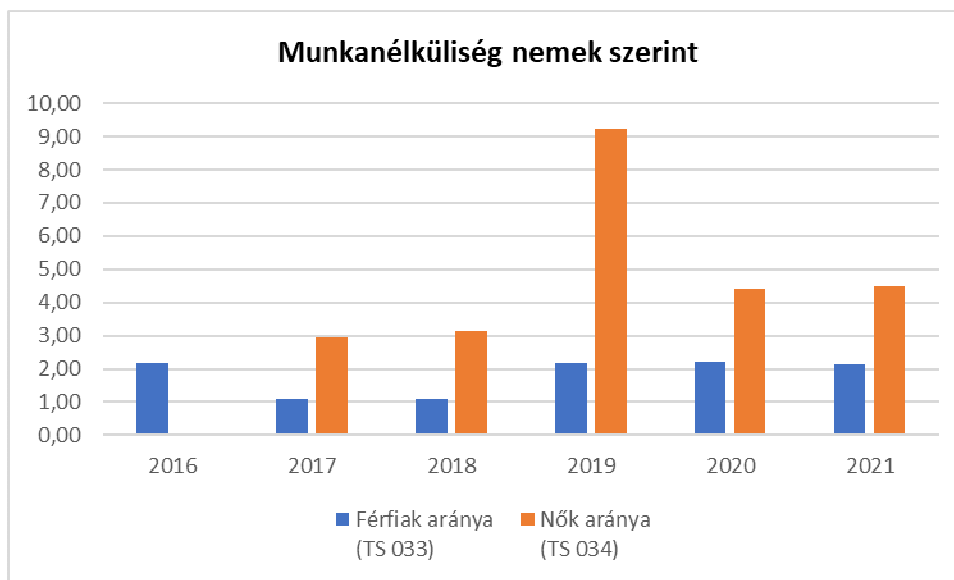
5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint
(a 3.2.1. táblával azonos)

Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2016	2,17	0	1,09%
2017	1,09	2,94	2,02%
2018	1,09	3,13	2,11%
2019	2,17	9,23	5,70%
2020	2,22	4,41	3,32%
2021	2,13	4,48	3,31%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A foglalkoztatásra vonatkozó adatok nem pontosak, mert nem mindenki regisztrált munkanélküli, aki álláskereső, de a számok értéke közel életszerű kimutatást ad a nők és férfiak munkaerő piaci helyzetéről. A munkavállalási korúak száma a 15-64 éves korúak száma. A munkanélküliek száma a regisztrált munkanélküliek száma. Mindkét nem esetében kijelenthető, hogy a munkavállalási korúak közül a fiatalabbak még iskolába járhatnak, az idősebbek közül pedig rokkant nyugdíjban vagy korhatár előtti nyugellátásban részesülhetnek. Fontos megemlíteni, hogy a nők adatai nagyobb eltérést mutathatnak a valós adatokhoz képest, ugyanis a munkavállalási korú nők közül néhányan vagy többen GYED-en, GYES-en vannak, vagy gyermeknevelési támogatásban részesülnek (főállású anyák), így ők a munkanélküliek és a foglalkoztatottak között sem szerepelnek. A számokat arányaiban szükséges értelmezni.

A foglalkoztatás egyik meghatározója az iskolai végzettség, mely tekintetében a nők általában az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező népesség és a magas iskolai végzettséggel rendelkező népesség arányában felülreprezentáltak.

A nőket is foglalkoztató munkahelyek jellemzően a közsféra és a szolgáltatási szektor. Vannak kifejezetten csak nők által betöltött munkakörök (varrónő, óvónő, ápolónő stb.) és vannak olyan munkakörök melyek az elmúlt időszakban pontosan az alacsony bérezésük miatt elnőiesedtek (pedagógus,).

A település nem rendelkezik kimutatással a nők foglalkoztatottságára vonatkozóan.

A nők foglalkoztatottságát gátló legfőbb akadály a gyermeknevelés. A családi, magánéletbeli feladatok és felelősségek általában egyoldalúan a nőket terhelik. Ezek mértékéről a településen adatok nincsenek.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Településünkön képzésekre nincs lehetőség, a különböző képzések Szombathelyen vehetők igénybe.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Rábatöttösön működik egy hasznátruha válogató üzem, mely nagy létszámban foglalkoztat alacsony iskolai végzettségű nőket betanított munkásként, mely nagy segítség a településen élők elhelyezkedésében.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők és a férfiak munkaerő-piaci jelenlétének egyik legmarkánsabb jellemzője az ágazatok, foglalkozások, munkakörök nemek szerinti elkülönülése (szegregációja). A jelenség a női foglalkoztatás megjelenésétől napjainkig érvényesül a világ minden országában, függetlenül a gazdasági fejlettség szintjétől, a politikai, vallási rendszertől, a társadalmi, kulturális környezettől. A nemek szerinti szegregáció a munkaerőpiac működésének része és következménye, hatására a női munkaerő jelentős hányada a tipikusan nőinek tartott, a férfiak pedig a férfiasnak vélt foglalkozásban vannak jelen. Az ezredforduló előtti években a világ aktív népességének fele olyan nő-, illetve férfi-domináns foglalkozásban dolgozott, ahol a saját nemének aránya meghaladta a 80 százalékot. A nők és a férfiak egyaránt a saját nemük által uralt foglalkozásokban dolgoznak szívesen, ami táplálja és fenntartja a nemekkel kapcsolatos sztereotípiákat. *(Koncz: A munkaerőpiac nemek szerinti szegregációjának jelensége és mérése)*

A nők és férfiak foglalkozási szegregációja és az ún. üvegplafon az egyenlőtlen bérezés és általában a javakhoz és lehetőségekhez való egyenlőtlen hozzáférést eredményezi. A nők jellegzetesen az alacsony bérezéssel bíró munkahelyeken dolgoznak. A nők és férfiak bérezésével kapcsolatosan adatokkal nem rendelkezünk.

A külső és belső munkaerőpiac a nők hátrányára rangsorolja a foglalkozásokat, munkaköröket. A felvételi és az előmeneteli diszkrimináció korlátozza az egyenlő esélyeket. Jóllehet a nők előnyben vannak az iskolázottság szempontjából, a nemek szerinti iskolázottsági és foglalkozási koncentráció azonban korlátozza munkaerő-piaci versenyképességüket, karrieresélyüket. A feminizálódás mechanizmusa a foglalkozási hierarchia alsó szféráiba szorítja ki a nőket, ahol az előmeneteli lehetőség, az elérhető jövedelem, az állásbiztonság az átlagosnál rosszabb, és ennek következtében nagyobb a szegénységkockázat.

Különösen nehéz helyzetben vannak a gyermeküket egyedül nevelő nők, akik gazdaságilag ki vannak szolgáltatva. Róluk még a kis települések önkormányzatai sem rendelkeznek pontos adatokkal.

Az országos adatokból ismert tények mellett községünkben jelenleg ez nem tapasztalható, hisz a településen működő legnagyobb cég nagyrészt csak nőket alkalmaz betanított munkásként. A férfi munkaerő karbantartóként dolgozik, aki szakképesítéssel rendelkezik.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2016	0	n.a.	n.a.
2017	0	6	42
2018	0	4	49
2019	0	8	46
2020	0	12	71
2021	0	14	84

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A védőnői feladatokat Rábatöttös községben a rumi védőnő látja el, aki Rum és Zsenye mellett még Rábatöttösön is teljesít szolgálatot.

A táblázat adatai közül a 0-3 évesek száma Rábatöttös adott korcsoportú népességének alakulását mutatja, az átlagos gyerekszám mindhárom település 3 éves és 3 éven aluli gyerekszámát számszerűsíti.

A táblázat adataiból látható, hogy az elmúlt években a 3 éven aluli gyermekek száma növekedett.

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

A településen bölcsőde nem működik. Jelenleg legközelebb Vasszécsenyben és Táplánszentkereszten van bölcsőde, de a közeljövőben a közeli Rum és Csempeškopács település is megszerzi a bölcsőde működéséhez szükséges működési engedélyt, így megnő a térségben lakó 3 év alatti gyermekek napközbeni ellátásának lehetősége.

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	0	0	0	0	0	0	0	0
2017	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Sajnos sem a településünkön, sem a környező városokban lévő munkahelyekre nem jellemző, vagy csak nagyon ritkán a családbarát munkahelyi körülmények biztosítása, a részmunkaidős foglalkoztatás. A gyestről visszatérő nők nehéz helyzetben vannak, hisz a munkáltatók nem szívesen foglalkoztatják őket. Azok az anyák, akik 2-3 gyermek születése miatt több évre maradtak ki a munkából még nehezebb helyzetben vannak.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Az anya- és gyermekgondozás, valamint nővédelmi feladatokat Rábatöttös községben a rumi védőnő látja el, aki Rum és Zsenye mellett még Rábatöttösön is teljesít szolgálatot. A védőnő heti rendszerességgel várandós tanácsadás tart Rumban, otthonában is meglátogatja a várandósokat. A gyermeket váró nőknek havonta Szombathelyen a terhesgondozóban is meg kell jelennie. Az újszülöttek ellátáshoz hetente, illetve hetente többször családlátogatás formájában nyújt tanácsot.

Az elmúlt időszakban nem fordult elő, hogy a terhesgondozást valaki is elmulasztotta volna.

Rábatöttösön az elmúlt időszakban a 3 vagy több gyermekes családok száma fokozatosan csökken. Jellemző, hogy a családok egy vagy csak két gyermeket vállalnak.

2015-től folyamatosan kerül bevezetésre a méhnyak-szűrés lehetősége, amely során a nők részére helyben lesz biztosítva a szűrés igénybevétele. Központi nyilvántartás alapján a védőnő értesíti azokat a településen élő, 25-55 év közötti nőket, akik az elmúlt három évben nem vettek részt méhnyak-szűrésen.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A családon belüli erőszak esetén alkalmazható legfontosabb rendelkezéseket a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távol tartásról szóló 2009. évi LXXII.

törvény és a Büntető Törvénykönyv tartalmazza. A családon belüli erőszakról nincs önálló tényállás, a párkapcsolati erőszak jelenleg a Büntető törvénykönyv különböző tényállásai vonatkoznak (testi sértés, zaklatás, távol tartás.)

A nők elleni erőszak különböző formáira, vagy ugyanezeknek nem a párkapcsolaton belül megnyilvánuló formáira (pl: szexuális jellegű visszaélések) is a büntető törvénykönyv releváns paragrafusai vonatkoznak.

Jellemzően az erőszak jó része a családban marad, hiszen a nőket, illetve családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen.

A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak vonatkozásában nem állnak rendelkezésre adatok.

A rendőrség – tájékoztatása alapján – nem vezet külön nyilvántartást a családi viszályokhoz történő riasztásokról, és az arról sem, hogy mennyi a családon belüli erőszak miatti ténylege feljelentések száma. Az esetleges bírósági szakaszban kerülő családon belüli ügyében hozott bírósági ítéletről tájékoztatást a rendőrség nem kap.

Megelőzésre tekintettel azonban szükséges hangsúlyt helyezni a tájékoztatásra, felvilágosító előadások szervezésére. Településünkön történt nőket érő erőszakról nincs tudomása az önkormányzatnak.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

A krízishelyzetbe került családok, nők, gyermekek lakhatási problémáinak megoldására Rábatöttös községben megoldást nem találhatunk. Az önkormányzat anyagi forrásai jelenleg nagyon szűkösek, a korábbi időszakban pedig a lakhatási gondok megoldása igényként nem merült fel, így a községi önkormányzatok ezen problémák megoldására nem rendezkedtek be. Családok átmeneti Otthona legközelebb a 18 km-re található városban, Szombathelyen van. Anyaotthon a 25 km-re lévő Gencsapátiban működik, amelynek férőhelye annyira kevés (2 fő), hogy ez az adat a település tekintetében nem releváns.

A helyi önkormányzat tudomása szerint a Családok Átmeneti Otthona szombathelyi lakóhellyel rendelkező személyeken és családokon kívül más településről krízishelyzetben lévő családokat nem, vagy csak nagyon ritkán tud fogadni. A tájékoztatás alapján szinte folyamatosan férőhelyhiánnyal küzdenek.

A családok átmeneti otthona a gyermekvédelmi alapellátások rendszerébe tartozik. Az 1997. évi XXXI. törvény rögzíti, hogy az otthontalanná vált szülő kérelmére a családok átmeneti otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, ha az elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított és emiatt el kellene választani a gyermeket a szülőjétől.

Az anyaotthonok elsődleges feladata a megelőzés a gyermek állami gondozásba vételének megakadályozása.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az önkormányzatnál 1 fő helyben lakó női munkaező van foglalkoztatva. A férfiak és a nők azonos jogai érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselet. A nők részvételére a helyi közéletben, politikában is szükség van. Rábatöttös Község Önkormányzata Képviselő-testületének 5 tagjából 1 nő. A települési közéletben való részvétel ezáltal biztosított. A településen nincs olyan szervezet, amely a nők érdekvédelmére alakult volna.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A roma nők, a kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes, vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, valamint a 45 év feletti nők különösen, többszörösen is hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon. Ennek oka egyebek között a magyar társadalom hagyományos családmódelijében keresendő: még ma is sokan vallják, hogy a nők helye a ház körül, a családban van, nem a munkaerőpiacon. Ezt a szemléletet tovább súlyosbítja a nőkkel kapcsolatos negatív sztereotípiák. Tapasztalatok szerint a gyermek születését követően az otthon maradó szülő magányosnak érzi magát. Hirtelen az eddigi aktív életéből minden háttérbe szorul, a megszokottól eltér, és fellép a félelem a „más” -tól. Ezért a rájuk való figyelem is nagyon fontos.

A nők munkaerőpiaci helyzetének talán egyetlen előnyös pontja lehetősége rájuk nézve, hogy 40 éves munkaviszony után nyugdíjba mehetnek. Ez elsősorban az 1950-es és a 1960-as években született nők számára jelent előny, mert a később születettek már később kezdtek dolgozni, tekintve a tankötelezettség 14 évről 18 évre történő emelkedését, illetve az oktatás átszervezését követően kitolódó iskolai időszakot és a felsőfokú tanulmányok hosszát.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Krízishelyzetbe került nők, családok elhelyezése nincs biztosítva.	Anyátólthoni elhelyezés biztosítása kistérségi szinten.

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Az utóbbi időszak javuló tendenciája ellenére általánosságban megállapíthatjuk, hogy az időskorúak száma fokozatosan növekszik.

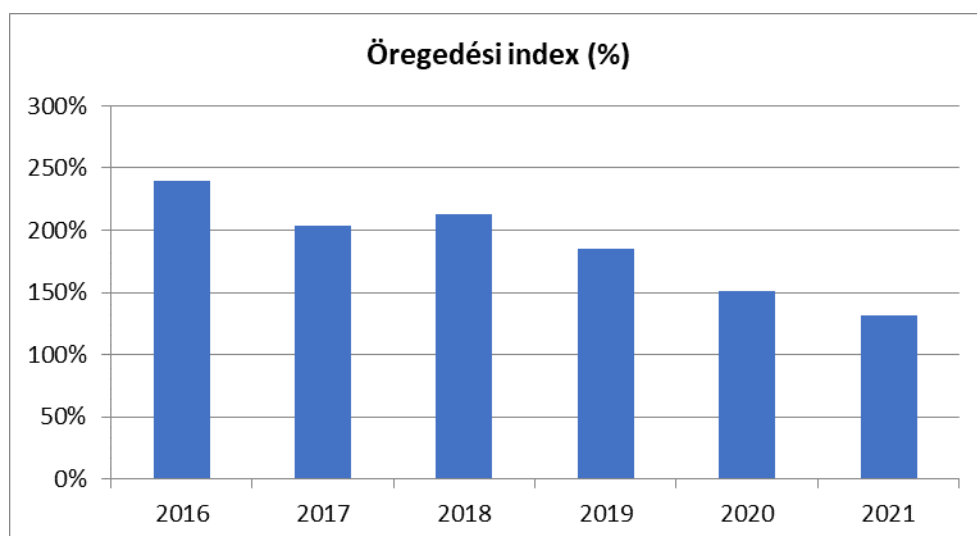
Ez az öregedési folyamat Magyarországon túl egész Európára érvényes általános öregedési folyamat. Kezdetben csak folyamatosan, az utóbbi években pedig gyorsuló ütemben csökkent a 14 éves és ennél fiatalabb korcsoportok aránya és számuk még ha emelkedik is nem igazán tudja ellensúlyozni az idősebb korosztály korcsoport arányát. Ezen arányok a születések és halálozások trendjeiből erednek, melyen az egyes települések szintjein a vándorlások szerepe sem segített.

A demográfiai öregedés, maga után vonja az életkor meghosszabbodásának jelenségét is, mely pozitívumként értelmezhető, viszont mindez a korstruktúra romlását okozza, amely a maga társadalmi hatásaival kedvezőtlen folyamatot jelent. Az inaktívok, ellátásra szorulóknak száma megnövekedik, miközben az aktív korúak száma csökken.

A társadalmi szolidaritás megkívánja, hogy a fiatal generációk fokozott gondot fordítsanak a teljes népesség immár egyötödét kitevő, a munkából lassan kiöregedő, vagy már kiöregedett népesség életkörülményeire, életminőségére.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	48	20	240,00%
2017	51	25	204,00%
2018	51	24	212,50%
2019	48	26	184,62%
2020	50	33	151,52%
2021	46	35	131,43%

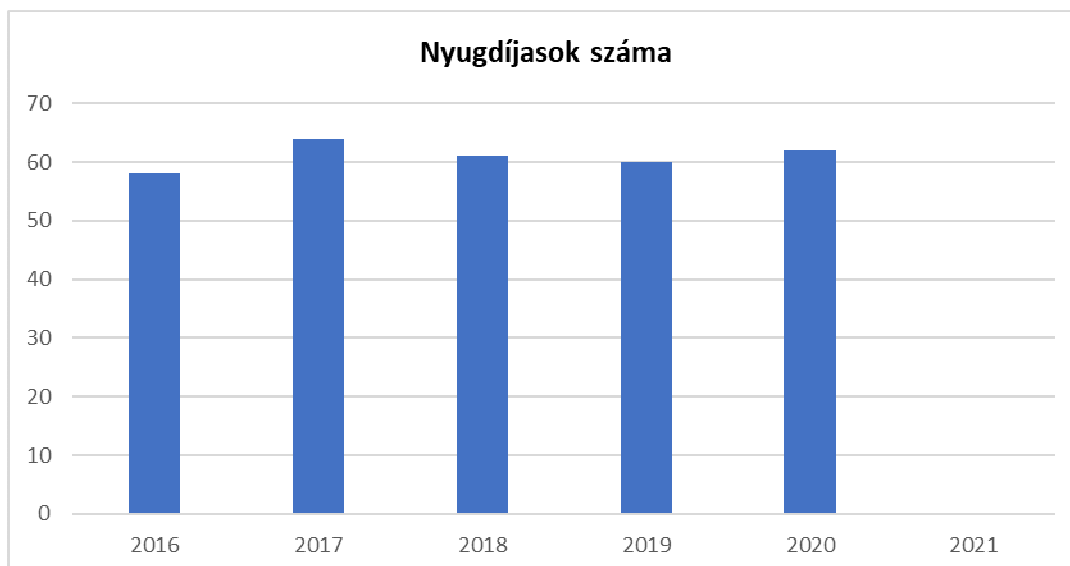
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2016	21	37	58
2017	27	37	64
2018	25	36	61
2019	26	34	60
2020	27	35	62
2021	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

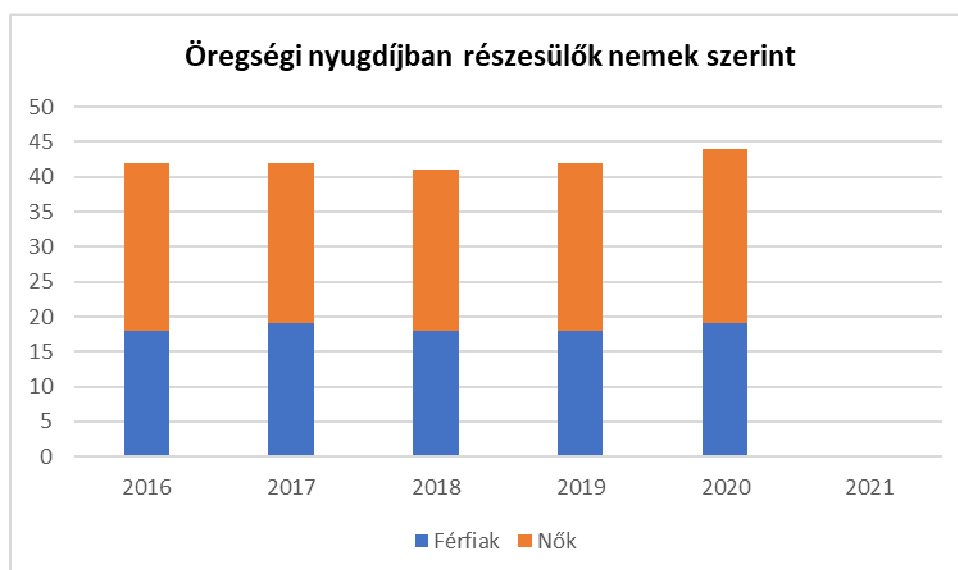
Az idős korúak, az irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött emberek általában nyugdíjban vagy nyugdíjszerű ellátásban részesülnek, mely egy fix és többnyire évről évre kisebb-nagyobb mértékben emelkedő tendenciát mutató pénzügyi ellátást jelent.

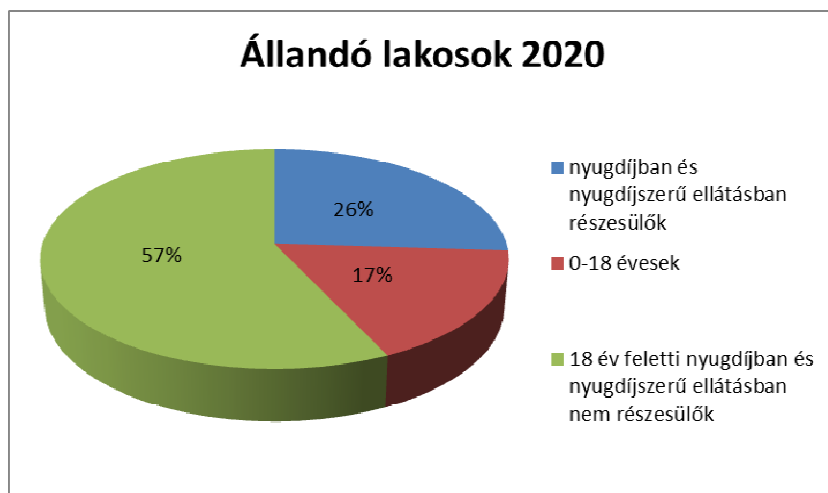
Településünkön nincs olyan munkahely, mely nyugdíjasokat foglalkoztatna. a lakosság körében erre nem is merült fel igény.

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások							
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2016	0	0	18	24	0	6	0
2017	1	0	19	23	0	7	0
2018	1	0	18	23	0	7	0
2019	1	0	18	24	0	4	0
2020	1	0	19	25	0	5	0
2021	0	0	0	0	0	0	0

Forrás:Teir, KSH Tstar

Rábatöttös községben az utóbbi időben az öregedési index csökken, a nyugdíjasok száma állandó, alig változik. Ez pozitívként értelmezhető a település életében. Tekintve azonban, hogy a fenti megállapítások szerint a 65 éven felüliek száma jelentősen növekedik és ők már nagy valószínűséggel nem fognak elköltözni a településről, rájuk nem jellemző a vándorlás. A 14 évesek felnőnek, tanulmányokat folytatnak, átmenetileg elköltöznek vagy ingáznak az ő esetükben az elvándorlás a település fiatalodását tekintve hátrányt jelenthet.

A fenti diagram azt mutatja, hogy a településen állandó lakóhellyel rendelkező személyek 26 %-a, valamivel több, mint a negyede nyugellátásban, illetve nyugdíjszerű ellátásban részesül, 18 százalékuk életkoruk és társadalmi helyzetük alapján egyéb okból eltartott. A számadatok nem szerepeltetik a GYED-en, GYES-en vagy gyermeknevelési támogatásban, a munkanélküli ellátásban részesülő személyeket, valamint a felsőfokú vagy középfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató 18 évesnél idősebb személyeket.

Ha őket is figyelembe vesszük az adatok elemzése során kijelenthetjük, hogy a településen lakók majdnem fele inaktívnak tekinthető.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	2	3	3	8	5	5
41-45 év (TS 042)	Fő	0	1	0	0	1	0
	%	0,00%	33,33%	0,00%	0,00%	20,00%	0,00%
46-50 év (TS 043)	Fő	0	0	0	0	0	0
	%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
51-55 év (TS 044)	Fő	0	1	0	2	0	0
	%	0,00%	33,33%	0,00%	25,00%	0,00%	0,00%
56-60 év (TS 045)	Fő	1	1	2	0	0	1
	%	50,00%	33,33%	66,67%	0,00%	0,00%	20,00%

61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	0	0	0	2	2	2
	%	0,00%	0,00%	0,00%	25,00%	40,00%	40,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

A községben élő nyugdíjasok közül csak néhányan dolgoznak. Jelentős számban vannak azok, akik inkább a családi életben segítik a fiatalokat, pld.: az unokák felügyeletében, ellátásában.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

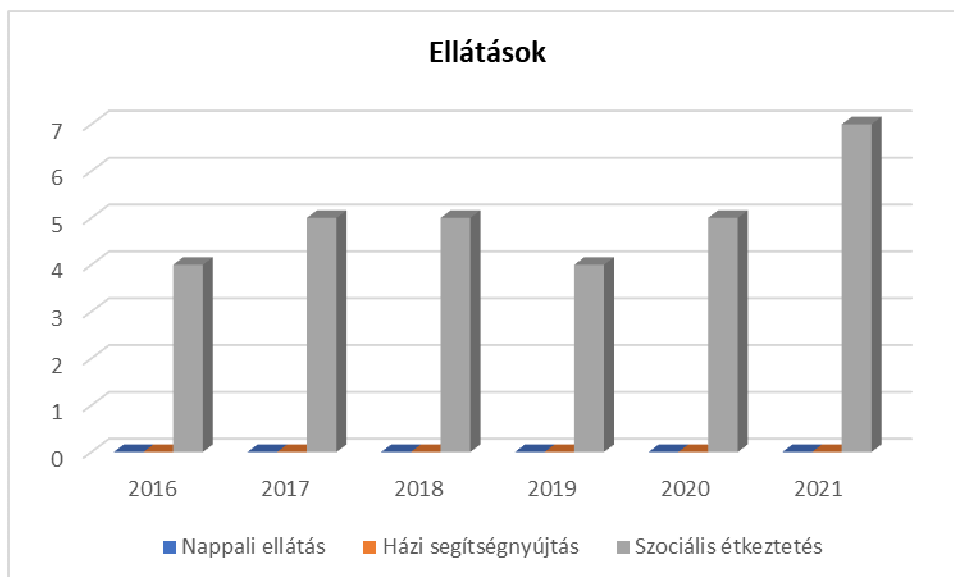
A táblázat adataiból látható, hogy az 55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma kis mértékben változott az évek során. Számuk nem jelentős, azonban elhelyezkedésük egyre nehezebb, a munkáltatók inkább a fiatalabb munkaerőt alkalmazzák.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma				
Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2016	48	0	0	4
2017	51	0	0	5
2018	51	0	0	5
2019	48	0	0	4
2020	50	0	0	5
2021	46	0	0	7

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A településen biztosított a szociális étkeztetés az igénylők részére. Azoknak, akik az ebéd elszállítását nem tudják megoldani, az önkormányzat gondoskodik az étel házhoz történő szállításáról a falugondnoki szolgálat keretében. A házi segítségnyújtás a Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ által történik. Az elmúlt években azonban nem igényelték ezt az ellátást.

A kis településeken az idős és egyéb hátrányos helyzetben lévő emberek számára a közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés szempontjából nagy segítséget jelent a falugondnoki szolgálat.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Településünkön működik az idősek klubja. Havonta egyszer tartják rendezvényeiket, előadásokat hallgatnak, kézimunkáznak, beszélgetnek. Községünkre jellemző még a régies vidék hangulata, élete. Bár az utóbbi évben kialakult járvány helyzet ezeket az összejöveteleket megszüntette. A lakosság nagy része figyel egymásra, segíti egymást.

c) idősek informatikai jártassága

A helyi Művelődési Házban rendelkezésre áll számítógép, de az idősek körében nem merült fel igény ennek használatára, a vele való megismerkedésre. Az okos telefonok megjelenésével a „fiatalabb” idős, elsősorban a 70 éven aluli idősök korosztálya a tapasztalatok szerint már egyre inkább használja a világhálót. Ahogy haladunk előre az időben úgy fog teret hódítani az idősebb korosztály életében is az informatika.

d) a generációk közötti programok

Helyi közösségi szintér szervezésében több olyan programlehetőség van, ahol gyermektől a nagyszülőig bevonásra kerül a lakosság: az éves falunap, majális, és adventi készülődés, a közös

disznóölés évente kétszer, sárgabarack és szilvalekvár főzése és a falukarácsony is a generációk közötti együttműködést erősíti.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

2005. évtől kezdődően működik a Falugondnoki Szolgálat községünkben. Egy fő falugondnok alkalmazásával oldjuk meg az idősek segítségét. A feladatokba beletartozik a bevásárlás, gyógyszerek kiváltása, orvoshoz történő szállításuk, egyéb egyedi igények szerinti feladatok ellátása.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Idős emberek élethelyzetének javítása elszigetelődésük csökkentése	közösségi programok, teadélutánok szervezése a generációk közelítése

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A fogyatékos emberek és családjaik világszerte a legérzékenyebb társadalmi csoportot alkotják, évszázadok óta a szociális élet peremére sodródva élnek, boldogulásukat ezernyi tényező hátráltatja.

Az Egyesült Nemzetek Közgyűlése által 2006. december 13-án elfogadott a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló Egyezményt Magyarország a 2007. évi XCII. törvénnyel ratifikálta. Az Egyezmény szerint: „fogyatékossgal élő személy minden olyan személy, aki hosszantartó fizikai, értelmi, szellemi vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

Legfontosabb feladat a társadalom számára, hogy a fogyatékos emberek esélyegyenlőségének szempontjait figyelembe véve megtegye azokat a lépéseket, amelyek helyzetüket javítja. Mindannyiunk feladata a fogyatékos emberek integrációjának megteremtése, amely csak részben jelent pénz kérdést. Az emberek szemléletének, hozzáállásának megváltoztatására is nagy szükség van, ami nem függ az adott ország, település anyagi helyzetétől.

Tekintettel arra, hogy a népszámlálás során a fogyatékossg kérdésére nem kötelező a válaszadás, ezért a statisztikai hivatal adatbázisa is csak hozzávetőleges adatokkal rendelkezhet a fogyatékosok számára vonatkozóan.

Kézzelfogható, számszerű adatok a fogyatékossgai támogatásban részesülő, valamint a megváltozott munkaképességű személyekre vonatkozóan vannak, amely adatok a támogatásokat megállapító hivatal nyilvántartásában szerepelnek.

A településen élő fogyatékosok számáról, fogyatékossgukról az önkormányzat adattal nem rendelkezik, ezért nem lehet pontos elemzést készíteni a fogyatékkal élő emberek helyzetéről, szükségleteiről.

2012. december 31. napjáig a települési önkormányzat jegyzője állapította meg az ápolási díjat. Ápolási díjban a súlyosan fogyatékos vagy tartósan beteg 18 éven aluli hozzátartozóját ápoló személy részesülhetett. Ezekből az adatokból csak annyit tudhattunk meg, hogy él-e a településen súlyosan fogyatékosnak minősülő személy.

2015. májusában belföldi jogsegélyben adatszolgáltatást kértünk a fogyatékos gyermekek és személyek számáról, valamint a tartósan beteg vagy fogyatékos gyermekekről. Az illetékes hatóság megkeresésünket elutasította. Tekintettel arra, hogy a helyi háziorvos csak a lakosok egy részének a háziorvosa, a tőle kért adat nem tükrözi a valóságot.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2016	3	4	7
2017	4	4	8
2018	3	4	7
2019	3	5	8
2020	3	4	7
2021	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A táblázat adataiból látszik, hogy a megváltozott munkaképességű személyek száma mind a nők, mind a férfiak esetében állandó.

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A Fot. 15-16. §-a értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult. A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi 55 költségvetésből támogatás igényelhető. Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell.

A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

Fogyatékkal élő munkavállaló, aki

a) a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy

b) elismerten fizikai, elméleti vagy pszichológiai károsodásban szenved.

Megváltozott munkaképességű munkavállaló, aki

a) rehabilitációs ellátásban részesül,

b) 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült. (Ft. 57/B. §)

A tartós egészségügyi problémákkal, illetve fogyatékkal élő emberek munkaerő-piaci lehetőségei erősen behatárolódtak.

A megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatását jogszabályok határozzák meg.

A fogyatékkal élőknek nehéz munkát találni. A helyi cég is foglalkoztat csökkent munkaképességű dolgozókat, igaz elég kis létszámban. Nagyobb befogadó képességű vállalat Szombathelyen található.

b) munkavállalást segítő lehetőségek;

A fogyatékkal élő emberek foglalkoztatási helyzetének javítása csak célzottan, személyre szabottan, megfelelő munkaerő piaci és az egészségügyi, szociális, képzési és foglalkoztatási területeket összehangoltan, egymásra épülő módon használó rehabilitációs rendszer és rehabilitációs szolgáltatások tényleges kiépítésével valósulhat meg.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Tapasztalatok alapján elmondható, hogy sajnos a hátrányos megkülönböztetés érezhető a fogyatékkal élők foglalkoztatásának területén.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

Településünkön nincs ilyen intézmény, program.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzügyi és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élő személyek számára jogszabályok alapján az alábbi ellátások biztosíthatók:

1) Fogyatékosági támogatás: A Ft. 22. §-a alapján biztosított fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzügyi juttatás. A támogatás célja, hogy – a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül – anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.

2) Rokkantsági járadék: A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet értelmében, aki a 25. életéve betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80%-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett és nyugellátást, baleseti nyugellátást részére nem állapítottak meg, rokkantsági járadékra jogosult.

3) Közlekedési kedvezmény: A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében szerzési és

átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezmény) a súlyos mozgáskorlátozott személy jogosult.

4) Parkolási igazolvány: Parkolási igazolványra az a személy jogosult, – aki közlekedőképeségében súlyosan akadályozott, – aki látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; mozgásszervi fogyatékosnak minősül, 56 – akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy aki vaknak vagy gyengénlátónak, mozgásszervi fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak vagy autistának minősül.

Sajnos azonban a tapasztalatok alapján elmondható, hogy ezek a pénzösszegek elég alacsonyak, megélhetésük nagyon nehéz.

Fogyatékos személyek számára biztosított alap- és szakosított ellátási formák:

Szociális alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás. Szakosított ellátási formák: ápolást, gondozást nyújtó intézmények, fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmények, fogyatékos személyek gondozóháza, lakóotthon. A szociális alapszolgáltatások közül az étkeztetés, a házi segítségnyújtás és a családsegítés működik. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtásra igény nem mutatkozott a településen. Szakosított ellátást biztosító intézmény a településen nincs. A fogyatékkal élőkre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre értékelhető statisztikai adatok, amelyek alapján pontos képet lehetne alkotni a fogyatékkal élők lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről. A szociális ellátásokat igénybe vevők között nagy valószínűséggel jelen vannak fogyatékos személyek is, nyilvántartott adattal azonban nem rendelkezik az önkormányzat.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

Ma már kötelezően, jogszabályban előírt az akadálymentesítettség, amelynek betartatása az építésügyi hatóság feladata. Alapelv, hogy a településfejlesztési tervekben és más településfejlesztési dokumentációkban általános elvárásként jelenjen meg az egyenlő esélyű hozzáférés szempontrendszere. A fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre. Biztosítani kell számára az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét a közérdekű információkhoz, illetve azokhoz az információkhoz, amelyek az őt megillető jogokkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatosak. A fogyatékos személy részére biztosítani kell – figyelembe véve a különböző fogyatékosági csoportok eltérő speciális szükségleteit – a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést. A közlekedési rendszereknek alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi igénybevételre. A fogyatékos személy részére biztosítani kell a fogyatékosága által indokolt megfelelő támogató szolgálat igénybevételét, továbbá segédeszközt. Az egészségügyi ellátás során figyelemmel kell lenni a fogyatékoságból eredő szükségleteire. A fogyatékos személy joga, hogy állapotának megfelelő és életkorától függően korai fejlesztésben és gondozásban, óvodai nevelésben, iskolai nevelésben és oktatásban vegyen részt. A fogyatékos személynek joga van a személyes körülményeinek, fogyatékoságának megfelelő lakhatási forma megválasztásához. Lehetővé kell tenni számára a művelődési, kulturális, sport- és más közösségi célú létesítmények támogatását. A fogyatékos személynek joga van a rehabilitációra. E jog érvényesítését rehabilitációs szolgáltatások,

ellátások biztosítják. Joga van ahhoz, hogy másokkal azonos alapon, hatékonyan és teljeskörűen vehessenek részt a helyi politikai életben és a közéletben.

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

Az egészségügyi alapellátás igénybevétele a településen sajnos nem akadálymentesen vehető igénybe, rehabilitációs ellátások a járásközpontban már akadálymentesen elérhetők, ezek igénybevételeiben segítséget nyújt a falugondnoki szolgálat.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

A Művelődési Ház és így a vele egy épületben található orvosi rendelő akadálymentesítése még nem történt meg.

c) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

Nincs akadálymentesített épület.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége

Egy munkahely van a településen, akadálymentesítés itt sincs megoldva.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

A településen a járdák kiépítésre kerültek, de elég rossz állapotban vannak. az utak állapota sem tökéletes, ezzel kapcsolatosan sok feladat várna az önkormányzatra. Sajnos, anyagi lehetőség hiányában ezek felújítása, karbantartása várat magára.

f) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

Településünkön fogyatékosok nappali intézete nem működik, Szombathelyen lehet ezt a szolgáltatást igénybe venni.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

A mozgáskorlátozottak és egyéb fogyatékkal élők részére a 102/2011.(VI.29.) sz. Korm. rendelet biztosít különböző igénybe vehető juttatásokat. Ilyen pl.: a gépjármű szerzési támogatás, és a személygépjármű átalakítási támogatás. Némi segítséget jelent a parkolási igazolványok beszerzése is. A fogyatékkal élők utazási kedvezményeket is igénybe vehetnek.

7.4. Fogytékossággal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Nincsenek helyben szervezett programok a fogyatékossggal élők számára.

7.5 A fogyatékossggal élöket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Mivel településünk alacsony lakosságszámából adódóan a fogyatékossggal élők száma is igen csekély, nincsenek rájuk fókuszáló kezdeményezések és öket különösebben érintő társadalmi problémáról sincs helyi tudomásunk.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
a középület nem akadálymentes	akadálymentesítés

Több célcsoportot érintő településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
a megfelelő szennyvízelvezetés, közcsonna hiánya	szennyvízelvezetés kiépítése pályázati forrásból
a településen a belvíz elvezetés nem megoldott, esőzések esetén gondot okoz	Csapadékvíz elvezetés megoldása
a belterületi utak, járdák állapota nagyon rossz, nem biztonságos rajta a közlekedés, különösen az idősebb korosztály számára	Belterületi utak, járdák karbantartása, felújítása

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

- Rábatöttösi Önkéntes Tűzoltó Egyesület (tevékenységére vonatkozó adatok a település honlapján megtalálhatók)

- Rábatöttösi Tömegsport Egyesület (tevékenységére vonatkozó adatok a település honlapján megtalálhatók)

b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Rábatöttös 2009 óta a Nyugat-dunántúli Regionális Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás tagja. a társulás 2009 óta működik, mely uniós pályázatból hozott létre egy projektet, összesen hat hulladékudvart építettek, teljes kiszolgáló rendszerrel, valamint egy szelektív válogatóművet. A válogatómű évente 7,5 ezer tonna hulladék feldolgozására képes, az egész megyét, pontosabban a projektben résztvevő 127 település szelektív hulladékgazdálkodását ki tudja szolgálni.

Az Önkormányzat 1996. óta tagja a Szombathelyi Kistérség Többcélú Társulásának, mely kezdetben 40, jelenleg már csak 26 önkormányzat tagja, feladata a központi orvosi ügyelet megszervezése a Szombathely környékén található falvakban lakók részére.

A település közigazgatási feladatát a 6 önkormányzat által létrehozott Vasszécsenyi Közös Önkormányzati Hivatal látja el.

A szociális étkeztetést Rum község Önkormányzatával együttműködve látja el. A rábatöttösi gyerekek alapfokú oktatása, valamint az egészségügyi alapellátást is Rum Község Önkormányzata által fenntartott intézmények útján veszi igénybe a település. A házi segítségnyújtás Szombathely Megyei Jogú Város által kötött megállapodás alapján van biztosítva a településen élők számára.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Rábatöttös községben nemzetiségi önkormányzat nem működik.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Nincs ilyen tevékenység.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A településen for-profit civil szervezet nincs. Nincs információ arról, hogy a településen lévő forprofit vállalkozások milyen szerepet vállalnak az esélyegyenlőségi feladatokban

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

A helyzetelemzés előkészítésénél adatot szolgáltatott a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat, a polgármester, a jegyző, a falugondnok és a védőnő. Az adatszolgáltatás elektronikus úton, telefonon, illetve személyesen történt. A helyzetelemzés során feltárt problémák megoldásához szükséges partnerek bevonása személyes kapcsolatfelvétel útján történik. A partnerek tájékoztatást kapnak az esélyegyenlőség fontosságáról, és a problémák megoldásának szükségességéről.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

A szervezeteknek és a lakosság számára is elérhetővé válik az elfogadott, a honlapon közzétett esélyegyenlőségi program. A határidőket figyelembe véve, az intézkedések eredményeiről nyílt képviselő-testületi üléseken történik beszámolás és ilyen módon biztosított lesz a megvalósítás

c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenti.

Honlap címe: <https://hep.tef.gov.hu>
www.rabatottos.hu

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	nincs önkormányzati tulajdonú szolgálati lakás	szolgálati lakás kialakítása meglévő épület felújításával
Gyermekek	Gyermekek, és a fiatalok mozgási, szórakozási lehetőségeinek bővítése	Játszóterek felújítása, bővítése
Idősek	Idős embereket élethelyzetének javítása elszigetelődésük csökkentése	közösségi programok, teadélutánok szervezése a generációk közelítése
Nők	Krízishelyzetbe került nők, családok elhelyezése nincs biztosítva.	Anyaoththoni elhelyezés biztosítása kistérségi szinten.
Fogyatékkal élők	a középület nem akadálymentes	akadálymentesítés
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	a megfelelő szennyvízelvezetés, közcsatorna hiánya	szennyvízelvezetés kiépítése pályázati forrásból
	a településen a belvíz elvezetés nem megoldott, esőzések esetén gondot okoz	Csapadékvíz elvezetés megoldása
	a belterületi utak, járdák állapota nagyon rossz, nem biztonságos rajta a közlekedés, különösen az idősebb korosztály számára	Belterületi utak, járdák karbantartása, felújítása

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák könnyen beilleszkednek.
 Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők helyzete javuljon.
 Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek megfelelő oktatásban részesüljenek.
 Folyamatosan odafigyelünk az idősek problémáinak megoldására.
 Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a munkába állás segítését.
 Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők életkörülményeinek javítására.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Település szintű probléma												
1	Szennyvízelvezetés kiépítése településen	A településen gondot okoz a háztartások által kibocsátott szennyvíz elhelyezése, elszállíttatása, mely hosszabb távon környezetszennyezési, talajterhelési és közegészségügyi problémát is jelent	A település szennyvízelvezetésének kiépítése és központi településfejlesztési és tisztítórendszere törtető csatlakoztatása	gazdasági program, településfejlesztési koncepció	Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030	a település szennyvízelvezetésének megoldása	önkormányzat	2023. 12. 31. (vasárnap)	a projekt megvalósulása	pályázati forrás, saját erő	csak pályázati forrásból megvalósítható	más önkormányzatok által létrehozott infrastruktúra igénybevételének feltérképezése, együttműködés kialakítása
2	Csapadékvíz elvezetés megoldása	A település egy részén a belvíz elvezetés nem megoldott, esőzések esetén gondot jelent	A település részen a csapadékelvezető rendszer kiépítése	gazdasági program	Magyar Falu Program, Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030	belvíz elvezetés megoldása érdekében pályázatok figyelése, pályázatok lebonyolítása	önkormányzat	2023. 12. 31. (vasárnap)	projekt megvalósulása	pályázati forrás kihasználása	pályázati feltételekkel biztosítható	nem releváns
3	Belterületi utak, járdák karbantartása, felújítása	a belterületi utak, járdák állapota nagyon rossz, nem biztonságos rajta a közlekedés	biztonságos közlekedés biztosítása	gazdasági program	Magyar Falu Program, Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030	belterületi utak, járdák karbantartása, javítása pályázati lehetőségek felhasználásával	önkormányzat	2023. 12. 31. (vasárnap)	felújított belterületi járdák és utak hossza	pályázati forrás kihasználása	folyamatosan fenntartható	nem releváns
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	Önkormányzati tulajdonú szolgálati lakás kialakítása	Az önkormányzat tulajdonában lévő épület lakáscélra átalakítható, Használt elavult állapotú, ezért felújításra, korszerűsítésre szorul. A környéki egészségügyi alapellátásból és oktatási intézményeiből a	Az önkormányzati épület felújításával és vonzóvá tételével az önkormányzat tudna biztosítani, hogy családok telepedjenek le, ezáltal a község népessége fiatalodna.	településfejlesztési koncepció, költségvetési koncepció	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030	folyamatos pályázatfigyelés, pályázatok készítése	önkormányzat	2023. 12. 31. (vasárnap)	Élhetőbb környezet, település épületeinek összhangba rendezése, korszerű önkormányzati tulajdonban lévő épületek kilakítása	pályázati forrás kihasználása, önkormányzat költségvetése, helyi, illetve környékbeli vállalkozók foglalkoztatása	pályázati forrás esetén folyamatosan fenntartható	nem releváns

		megfelelő szakemberek hiányoznak. Az ingatlant bérbe is lehetne adni rászoruló családok részére.										
II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1	Játszóterek korszerűsítése	Rábatöttös két település részéből áll. A település részek között közel 1 km távolság van, így korábban mindkét helyen lett kialakítva játszótér, melyek korszerűsítésre, fejlesztésre, bővítésre szorulnak	A meglévő játszótéri eszközök felújítása, új eszközök beszerzése és telepítése annak érdekében, hogy a gyermekek mozgáskultúrája fejlődjön, szabad levegőn való mozgásuk tartalmas legyen, a gyermekek, gyermekes családok és nagyszülők számára érintkezési pont legyen a generációk közeledjenek egymáshoz	gazdasági program, településfejlesztési koncepció	"Legyen jobb gyermekeknek" Nemzeti Stratégia (2007-2025) Magyar Falu Program	igényfelmérés, műszaki háttér, pénzügyi és humán erőforrás számbavétele, megteremtése	önkormányzat, családok, szülők	2023. 12. 31. (vasárnap)	igénybevevők száma	pénzügyi műszaki erőforrások	pályázat esetén megvalósítható	nem releváns
III. A nők esélyegyenlősége												
1	Krízishelyzetbe került családok elhelyezésének megoldása	Településünkön a krízishelyzetbe került családok elhelyezése nincs megoldva, családok átmentítése otthonát nem lehet igénybe venni.	a krízishelyzetbe került családok számára elhelyezésük biztosításának lehetősége	költségvetési koncepció	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia 2030 "Legyen jobb gyermekeknek" Nemzeti Stratégia (2007-2032)	családok átmentítési otthona felkeresése a lehetőségek feltérképezés céljából, támogatás biztosítása, megállapodás kötés a családok átmentítési elhelyezése céljából, pályázatok figyelése a kialakításhoz, egyeztetés önkormányzatokkal egyéb intézményekkel,	önkormányzat	2023. 12. 31. (vasárnap)	megállapodás kötése a már működő családok átmeneti otthonával, sikeres pályázati lehetőség	egy gesztor önkormányzat kijelölése, kiválasztása, pályázati pénz, saját anyagi erőforrás	csak az önkormányzatok összefogásával valósítható meg	csak a környező települések összefogásával oldható meg a már működő otthonok tapasztalatainak figyelembe vételével
IV. Az idősek esélyegyenlősége												
1	Elszigetelődés csökkentése	Idős emberek élethelyzetének javítása elszigetelődésük csökkentése, nemzedékek közötti kapcsolatok javítása, közösségi programok, tea délutánok	Szorosabb kapcsolat alakuljon ki az egymástól távol álló generációk között	költségvetési koncepció	Nemzeti Időügyi Stratégia, Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	hagyományörző programok szervezése, amelyeken idősek és fiatalok együtt tevékenykedhetnek egymás érdeklődési körét megismerhetik ennek érdekében konyha kialakítása a	önkormányzat, családok, szülők	2023. 12. 31. (vasárnap)	önkormányzat adatok	pályázati forrás igénybevétele, saját erő	folyamatosan fenntartható	nem releváns

		szervezése a generációk közelítése				művelődési házban a főzni tanítás érdekében							
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége													
1	Középületek akadálymentesítése	Az akadálymentesítés nem mindenhol megoldott, így az önkormányzatok által biztosított szolgáltatások nem mindenki számára elérhetőek.	A települési önkormányzat számára kötelező jogszabályban foglalt előírás, hogy a középületek akadálymentesítését meg kell oldania. Azon épületek akadálymentesítése az elsődleges, mely az önkormányzat közösségi, kulturális és a kötelezően ellátandó feladatainak biztosítását szolgálják. Fontos, hogy a fogyatékosok és idősek számára is könnyedén elérhetőek és igénybe vehetőek legyenek ezek a szolgáltatások, az esélyegyenlőség biztosítva legyen. Az önkormányzat éppen ezért célul, tűzi ki, hogy a pályázati forrás felhasználásával az akadálymentesítést mielőbb megvalósítja az érintett épületek tekintetében.	településfejlesztési koncepció, gazdasági program, költségvetési koncepció	Országos Fogyatékosügyi Stratégiai Program (2015-2025) Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	a pályázatok figyelése, pályázat megvalósítás	önkormányzat	2023. 12. 31. (vasárnap)	akadálymentesített, biztonságos, korszerű épületek kialakítása, illetve annak biztosítása, hogy az egészségügyi szolgáltatások és kulturális programok mindenki számára könnyedén elérhetőek legyenek	önkormányzati vagy pályázati önerő, lebonyolító, környékbeli és helyi vállalkozások igénybevétele	csak sikeres pályázat esetén megoldható, utána folyamatosan fenntartható	nem releváns	

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

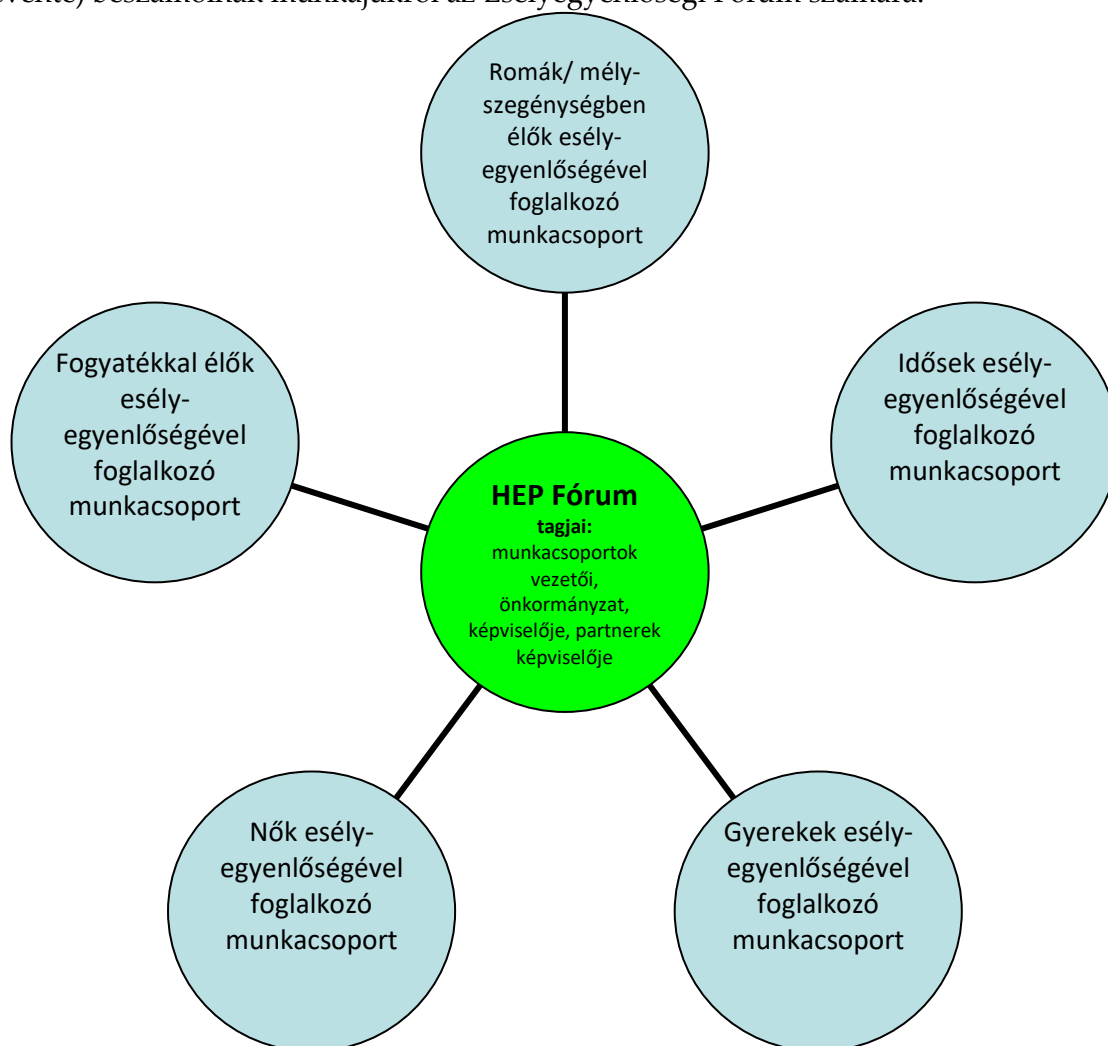
A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább két évente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így

- Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
- Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
- Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a **HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Rábatöttös község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Rábatöttös község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és a 46/2022. (XII. 07.) számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Rábatöttös, 2022. december 07.

Anna István
polgármester